

**UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA**

DIPLOMSKA NALOGA

SAŠA PAVLIN

**UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
Študijski program: Predšolska vzgoja**

**Kako vzgojiteljice izrekajo
pohvalo in grajo?**

DIPLOMSKA NALOGA

**Mentorica:
dr. Marja Bešter Turk**

**Kandidatka:
Saša Pavlin**

Somentorica: Mojca Žveglič

Grosuplje 2012

ZAHVALA

Iskrena zahvala mentorici dr. Marji Bešter Turk in somentorici asist. Mojci Žveglič, ki sta mi bili pripravljeni pomagati, strokovno svetovati, mi dajali praktične in strokovne nasvete, ki so mi pomagali pri pisanju diplomske naloge.

Zahvalila bi se tudi ravnateljici, vzgojiteljicam in pomočnicam vzgojiteljic vrtca Kekec v Grosupljem, ki so dovolile, da vse potrebne podatke pridobim pri njih.

Iskrena hvala tudi družini in fantu, ki so mi stali ob strani v času študija.

"Človek mora biti zmožen pohvaliti in pograjati,
mora znati hvaliti in grajati.
Če vam eden od teh dveh polov ne gre,
se mu posvetite, da ga osvojite.
Toda pohvala mora daleč prevladovati nad grajo."
(dr. Jože Ramovš)

POVZETEK

Diplomsko nalogo sestavljata teoretični in empirični del. V teoretičnem delu je opredeljeno, kaj je pohvala in kaj graja ter kako naj bi ju izrekli. V empiričnem delu pa so prikazani rezultati raziskave, opravljene v vrtcu. Iz analize primerov pohval in graj vzgojiteljic iz 8 skupin predšolskih otrok različne starosti izhaja, da na izrekanje pohval in graj vplivajo starostna skupina otrok, stopnja izobrazbe opazovanih vzgojiteljic in spol otroka, kateremu je bila izrečena pohvala ali graja.

Leta delovnih izkušenj opazovanih vzgojiteljic vplivajo le na izrekanje pohval; te so največkrat kratke (npr. Priden! Super! Lepo! Bravo!). Pri grajah pa vzgojiteljice večkrat izrečejo dolge graje, torej graje z obrazložitvijo.

Ugotovljeno je bilo tudi, da se otroci večkrat odzovejo na graje kot na pohvale.

KLJUČNE BESEDE: pohvala, graja, odziv, izobrazba vzgojiteljic, delovne izkušnje vzgojiteljic

ABSTRACT

The present diploma thesis consists of two parts, theoretical and empirical. The theoretical part deals with praise and reprimand and with how they should be expressed. Above all, the present thesis is focused on analysis of kindergarten cases. The analysis of cases involving praise or reprimand includes eight groups of pre-school children and shows how teachers of pre-school children express praise and reprimand, how children respond to both of them and whether a way of expressing them depends on the level of education and years of work experience.

It has been established that the age group of children, the level of education of kindergarten teachers included in the study and the sex of the child that was praised or reprimanded, have an impact on expression of praise and reprimand.

Years of work experience of kindergarten teachers included in the study only have an impact on praise, and they usually use short phrases of praise (for example: Good boy! Great! Nice! Well done!). On the other hand, they use long reprimands more often. This means they also explain to children why they are being reprimanded.

From the viewpoint of children's response it has been established that children respond to reprimand more frequently than to praise.

KEY WORDS: praise, reprimand, response, education of kindergarten teachers, work experience of kindergarten teachers

KAZALO

1. UVOD	1
2. TEORETIČNI DEL	2
2.1 Sporazumevanje	2
2.2 Pohvala	3
2.3 Graja	5
2.4 Odzivanje	6
3. EMPIRIČNI DEL	9
3.1 Opredelitev raziskovalnega problema	9
3.2 Raziskovalna vprašanja	10
3.3 Metodologija	11
3.4 Rezultati in interpretacija	13
3.5 Koliko pohval in graj izrekajo opazovane vzgojiteljice posamezne starostne skupine otrok, kako jih izrekajo ter kako se nanje odzivajo otroci?	42
3.5.1 Koliko pohval in graj izrekajo opazovane vzgojiteljice posameznih starostnih skupin otrok?	42
3.5.2 Kako opazovane vzgojiteljice posamezne starostne skupine otrok izrekajo pohvale in graje?	50
3.5.3 Kako se na pohvale in graje opazovanih vzgojiteljic v različnih starostnih skupinah odzivajo otroci?	54
3.6 V kateri starostni skupini otrok opazovane vzgojiteljice v povprečju izrekajo največ pohval in v kateri največ graj?	56
3.7 Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različno stopnjo izobrazbe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj	59
3.8 Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različnim številom let delovne dobe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj?	62

3.9 Ali so pohvale oz. graje s strani opazovanih vzgojiteljic pogosteje namenjene dečkom ali deklicam?	64
4. ZAKLJUČEK	67
5. LITERATURA	69

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz stopnje izobrazbe in števila let delovne dobe vzgojiteljic	11
Tabela 2: Prikaz podatkov za vzgojiteljico A in B	42
Tabela 3: Prikaz podatkov za vzgojiteljico C in Č	44
Tabela 4: Prikaz podatkov za vzgojiteljico D in E	46
Tabela 5: Prikaz podatkov za vzgojiteljico F in G	48
Tabela 6: Prikaz deleža pohval in graj, na katere so se odzvali otroci v različnih starostnih skupinah	54
Tabela 7: Prikaz podatkov vseh opazovanih vzgojiteljic	56
Tabela 8: Povprečno število izrečenih pohval glede na starostno skupino otrok	56
Tabela 9: Povprečno število izrečenih graj glede na starostno skupino otrok	57
Tabela 10: Povprečno število izrečenih pohval glede na stopnjo izobrazbe opazovanih vzgojiteljic	59
Tabela 11: Povprečno število izrečenih graj glede na stopnjo izobrazbe opazovanih vzgojiteljic	60
Tabela 12: Število pohval, namenjenih deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj v različnih starostnih skupinah	64
Tabela 13: Število graj, namenjenih deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj v različnih starostnih skupinah	65

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Prikaz števila krajših in daljših pohval glede na starostno skupino otrok	50
Graf 2: Prikaz količine krajših in daljših graj glede na starostno skupino otrok	52
Graf 3: Primerjava števila izrečenih pohval pri opazovanih vzgojiteljicah z različno starostno stopnjo otrok	57
Graf 4: Primerjava števila izrečenih graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različno starostno stopnjo otrok	58
Graf 5: Primerjava števila izrečenih pohval pri opazovanih vzgojiteljicah z različno stopnjo izobrazbe	59
Graf 6: Primerjava števila izrečenih graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različno stopnjo izobrazbe	60
Graf 7: Primerjava števila izrečenih pohval in graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različnim številom let delovnih izkušenj	62

1. UVOD

Pohvale in graje so v predšolskem obdobju zelo pomembne, ker z njimi otrokom damo vedeti, katero njihovo dejanje je pravilno ali napačno. Največjo vlogo pri tem imajo zagotovo starši, ki naj bi z otroki preživeli večino časa. Ker pa je v današnjem času večina staršev zaposlenih, otroci večino dneva preživijo v vrtcih, tam pa zanje skrbijo strokovne delavke, vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic predšolskih otrok. Skozi celoten dan z otroki veliko komunicirajo, jih spodbujajo, hvalijo in grajajo.

Tako pohvala kot graja sta sporočila, ki sta naslovljeni na otroka kot osebo in sta glavno sredstvo, s katerim izgrajujemo otrokovo identiteto, ker oblikujeta njegovo samopodobo. Vplivata na to, ali je otrok s seboj zadovoljen, ali verjame vase in v svoje sposobnosti in koliko se spoštuje.

S pohvalami izražamo spoštovanje določeni osebi in njenim lastnostim ter na ta način krepimo njeno samozavest. To so sporočila, ob katerih se dobro počutimo in smo tudi ponosni sami nase. Z grajami pa otroka prepričamo, da ni nič vreden in da je slab. Taka sporočila ga razvrednotijo in povzročijo, da o sebi misli slabo (Milivojević idr. 2007: 124–125).

Pri hvaljenju in grajanju pa ni pomembno samo to, ali hvalimo osebnost ali dejanje, ampak tudi kako pohvale in graje izrekamo.

Za pisanje diplomske naloge o načinu izrekanja pohval in graj vzgojiteljic sem se odločila, ker sem na praksi v vrtcu videla veliko hvaljenja in grajanja otrok ob raznih prilikah. Vedno pa sem se spraševala, zakaj med grajanjem ali hvaljenjem podobnih dejanj prihaja do velikih razlik. Nekatere vzgojiteljice si bodo za določeno nepravilno dejanje otroka vzele zelo veliko časa in se z otrokom pogovorile, nekatere bodo dejanje komentirale komaj z eno besedo, spet druga pa se zanj ne bodo zmenile. Zanimalo me je, kaj je vzrok tem razlikam.

V diplomski nalogi ugotavljam, kako vzgojiteljice izrekajo pohvalo in grajo in ali je način izrekanja odvisen od njihove stopnje izobrazbe ter let delovnih izkušenj.

V nadaljevanju bom v Teoretičnem delu predstavila značilnosti pohvali in graj, v Empiričnem delu pa rezultate raziskave ter njihovo analizo.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Sporazumevanje

Vse od rojstva otroci opazujejo ljudi okoli sebe in se tako učijo primerne vedenja. Tako smo jim vsi vzor, od nas izvedo in se naučijo tudi, kaj je in kaj ni dovoljeno. Zelo pomembno je, da ne kršimo postavljenih pravil, da meje veljajo tudi za nas. To velja tako za starše kot za vzgojitelje, ker je potrebno, da je vzgoja vseh, ki se srečujejo z otrokom, čim bolj enotna.

Naše sporazumevanje poteka na razne načine, nekateri od teh so bolj očitni, nekateri pa bolj prikriti:

- vedenje – kako se vedemo do otrok, do prijateljev in do drugih ljudi;
- govor – kako govorimo otrokom;
- obrazna mimika in govorica telesa – kako sporočamo s telesom;
- odzivanje – kako se odzivamo na primerno ali neprimerno vedenje (Cowley, 2007: 14).

Sporazumevanje ni samo simbolna dejavnost, temveč se sporazumevamo o nečem (o določeni temi) in v določenih okoliščinah.

Sporazumevanje pa je tudi namerna dejavnost; »sporočevalec sporoča z določenim namenom, torej zato, ker želi pri naslovniku nekaj doseči« (Bešter idr. 1999: 29).

Sporočevalčev namen je izražen v t. i. ilokucijskem dejanju (Austin 1990: 88); ko sporočevalec izreka poved, prosi, ali zahteva, ali vabi, ali naroča, obljublja, vrednoti ... T. i. perlokucijsko dejanje (prav tam: 90) sporočevalec doseže tako, da s povedjo naslovnika prepriča, odvrne, pregovori ..., torej povzroči učinek na naslovnika (prav tam).

Glede na sporočevalčev namen ločimo več vrst govornih dejanj in besedil. Med t. i. behabitivne (prav tam: 135) ali vrednotenjska besedila (Bešter idr. 1999: 88) spadata tudi pohvala in graja – »sporočevalec tvori vrednotenjska besedila zato, da bi naslovnik o čem sodil tako, kot sodi on« (prav tam).

Vrednotenjska besedila so lahko pozitivna, npr. ko pohvalimo, kar nam je pri osebi všeč, ali negativna, ko kritiziramo, kar nam pri vedenju osebe ni všeč. Z negativnimi sporočili smemo kritizirati samo vedenje človeka, nikoli pa njega kot osebe. Sporočila, v katerih govorimo o človeku kot osebi, namreč vplivajo na njegovo mnenje o sebi in utrjujejo njegovo identiteto. Tako se bo dobro počutil v svoji koži, se bo spoštoval in si bo všeč, kadar ga bomo pohvalili. Če pa bomo kritizirali njegove lastnosti, ki jih zelo težko spremenimo, bo o sebi začel misliti slabo, ne bo se spoštoval in njegova samozavest bo omajana (Milivojević idr. 2007: 23).

Zato je pri vzgoji otrok potrebno ustvarjati ravnotežje med tremi »stvarmi«: med tem, kaj in koliko zahtevamo od svojega otroka, kolikokrat in kako ga pohvalimo oziroma nagradimo ter kolikokrat in kako kritiziramo oziroma kaznujemo njegovo nesprejemljivo vedenje (Steiner 2011: 1).

Psihologija učenja, ki je med najbolj razvitimi smermi v sodobni psihologiji, je dodobra raziskala pomen odziva pri vzgoji in učenju. S pozitivnimi odzivi se neko vedenje utrjuje, z negativnimi slabi in ugaša. Pedagogika zato od nekdaj pozna pohvalo in njeno višjo stopnjo nagrado kot vzgojno sredstvo, prav tako tudi njeni nasprotji, grajo in kazen. Ljudska izkušnja pa je od nekdaj vedela, da je v vzgoji veliko "bolje milo kakor s silo".

Od teh štirih domačih in krepilnih zdravilnih sil (pohvala, nagrada, graja, kazen) za vzgojo človeka in za oblikovanje medčloveških odnosov je pohvalo treba uporabljati "večkrat na dan", nagrado in grajo redkeje, kazen pa zelo poredkoma. Pohvala ne učinkuje dobro samo na tistega, ki mu je namenjena, temveč plemeniti tudi tistega, ki prav hvali (Ramovš 2010).

2.2 Pohvala

Pohvala je lahko nekaj, kar nam druga oseba pove, lahko pa je samo ljubeč objem, prijazen pogled ali pa stisk roke. Po navadi je tako, da dobimo manj pohval, kot bi si jih želeli ali potrebovali.

Večina staršev ugotavlja, da so bolj nagnjeni k negativnim kot pozitivnim povratnim informacijam. Te vzorce starši praviloma podedujejo od svojih staršev, saj tudi sami niso bili

deležni pohval v svoji primarni družini. Vzorce iz primarne družine nezavedno prevzamemo kljub znanemu prizadevanju »jaz pa že ne bom takšen/takšna kot moji starši« (Pomembnost pohval in spodbud 2010).

Otroci potrebujejo pozornost, pohvalo in priznanje staršev še bolj kakor odrasli. Če se jim ne posvečamo, se bodo na vse načine trudili pridobiti pozornost zase, tudi tako, da bodo tečnarili, razgrajali ali jokali. Če bodo morali izbirati med tem, da jih ne bomo opazili, in med tem, da bodo kaznovani, bodo raje izbrali slednje, čeprav je neprijetno, samo da dobijo pozornost, ki jo želijo in potrebujejo (Milivojević idr. 2007: 21).

Po mnenju dr. Ginotta je uspešna pohvala sestavljena iz dveh delov:

- 1) Odrasli z ocenjevanjem opišejo kaj vidijo ali čutijo.
- 2) Potem ko je otrok slišal opis, je zmožen pohvaliti samega sebe (Faber in Mazlish, 1996: 169).

Pohvala je lahko usmerjena na vedenje ali osebo. Na vedenje usmerjene pohvale povedo, katero vedenje je ustrezno; utrjujejo vedenje; povečujejo verjetnost, da se bo to vedenje ponavljalo in delujejo v prid dobremu odnosu.

Na osebo usmerjene pohvale izražajo spoštovanje, delujejo v prid dobremu odnosu; dajejo občutek sprejetosti; krepijo samozavest; dvigujejo motivacijo; posledično izboljšujejo rezultate (Steiner 2011: 1).

a) Kdaj pohvalimo?

Po mnenju Milivojevića (Milivojević idr. 2007) otroka pohvalimo, ko se je vedel tako, kakor želimo, ali ko je prekinil neustrezno vedenje. Po mojem mnenju pa moramo otroka pohvaliti tudi takrat, ko pri njem opazimo napredek.

b) Kako izreči pohvalo?

Pohvala mora biti iskrena, ne samo bežna. Otroku je treba natančno povedati, kaj je pri njegovem delu ali izdelku dobro. Ne rečemo le: »Super!«, ker bo otrok taki pohvali pripisal malo vrednosti in mu ne bo v pomoč pri delu in pri izboljšanju rezultatov. Morda bo nehote celo pomislil, da ga mama ali oče ne jemljeta resno. Otroci imajo nezmotljiv smisel za

pristnost. Včasih so otroci na pohvalo celo alergični, kadar deluje izumetničeno ali ko poudarjamo tisto, kar je samo po sebi umevno in otrokovemu razvojnemu stanju ne ustreza več. Otrok se počuti, da ga obravnavamo kot dojenčka.

Ker pa otroka ni dobro pretirano hvaliti, lahko pohvalo nadomestimo z vprašanji: »Kaj pomeni ta pravokotnik v ozadju? Kaj počne pes poleg otroka?« ali pa »To si pa hitro končal.« Včasih se čudimo, kako kompetentni so že odgovori majhnih otrok: »Veš, sem se zelo potrudil, ker bi se rad šel spet igrat!« ali »Konj mi ni še nikoli tako uspel kot danes.« Tako se otrok nauči samozavestnega in kritičnega odnosa do svojega dela. To je zelo pomembno, ker ga bodo tudi v šoli opozarjali na napake in jih bo moral nato popraviti (Otrok potrebuje pohvalo 2010).

Dr. Tina Rutar Leban, univ. dipl. psih., vodja šole starševstva O. K. Consulting je na svojem posnetku (2011), objavljenem na spletu, povedala, kako izrekamo pohvale. Ko otrok usvoji neko vedenje ali še usvaja neko želeno vedenje, recimo samostojno oblačenje, ga že pohvalimo, torej že ta proces poskušanja vedno pohvalimo, npr. »Super, da si se poskušal sam obleči.«

Pohvale na otrokovo osebo oziroma osebnost se začnejo z besedami "*ti si priden*", ki je ena od pohval, ki jo največkrat uporabljamo v slovenskem jeziku, vendar ni najboljša, ker je preveč splošna. Če ne drugače, jo moramo opredeliti, torej "*si priden, ker si pospravil igrače*", še bolje bi bilo recimo, "*si redoljuben, ker si pospravil igrače*". Beseda *redoljuben* je pohvala na osebo, enako tudi, *ti si pošten, ti si prijazen, ti si lep, ti si pameten* itn. To so pohvale na osebo, ki imajo predvsem funkcijo vzpostavljanja otrokove samopodobe.

2.3 Graja

Graja pove naslovniku, katero vedenje ni ustrezno, usmerja vedenje v želeno smer in zmanjšujejo verjetnost, da se bo to vedenje ponavljalo (Steiner 2011: 2).

Namesto grajanja lahko otroku pokažemo, kako je v pomoč; izrazimo močno nezadovoljstvo brez žaljivih besed; povemo, kaj pričakujemo; pokažemo otroku, kako lahko popravi svojo

napako; damo mu možnost izbire; ukrepamo; naj otrok izkusi posledice svojih dejanj (Faber in Mazlish 1996: 94, 95).

c) Kdaj grajamo?

Graje izrekamo v trenutku, ko se je otrok vedel tako, kot ne želimo oz. kot ni prav. Takrat otroci najbolje vedo, kaj se je zgodilo, in tudi najbolje razumejo grajo.

d) Kako izreči grajo?

Graje, ki jih izrekamo otroku, so veliko učinkovitejše, če jih izrečemo na pravi način. S tem lahko tudi zmanjšamo negativne posledice, ki jih lahko prinaša grajanje. Pomagamo si lahko z naslednjimi nasveti:

- Preden začnete, se otroku približajte; ne vpijte čez vso sobo. Izrekanje graje naj bo čim bolj zasebna stvar.
- Spustite se v višino otrokovih oči, na primer tako, da sedete na tla poleg njega.
- Pazite, da vas bo ves čas gledal in zbrano poslušal, kar mu imate povedati.
- Otroka nagovarjajte z njegovim imenom, da pritegnete njegovo pozornost. (Cowley 2007: 133)

Iz svojih izkušenj lahko potrdim, da so zgornji nasveti zelo uporabni in koristni. Kot zadnjo točko bi dodala, da je zelo dobro, da grajo povemo z mirnim glasom, saj se tako otroci ne prestrašijo, nas lažje poslušajo in bolje razumejo.

2.4 Odzivanje

e) Odzivanje odraslih

Glede na reakcijo na določeno otrokovo dejanje (v spodnjem primeru razlitje vode za risanje) dr. Branka D. Jurišić (Jurišić 2003: 1) navaja štiri vrste odraslih (staršev ali vzgojiteljev).

Primer A: »Joj, kako si neroden! Za kazen pobriši! Sam si kriv!«

Taka reakcija lahko ustvari negativna prepričanja pri otroku. Taki otroci za kazen delajo veliko stvari, ki so sicer normalen del vsakdanjika, in velikokrat so prepričani, da so sami krivi za to. Cmok v grlu je vedno večji in tudi življenje postaja vse težje.

Primer B: »Pojdi stran! Ne dotikaj se! Samo še slabše bo!«

Otroci, ki prejemajo take odzive staršev, ne nosijo posledic za svoja dejanja in se raje umaknejo, kot da kaj storijo. Starši vse storijo namesto njih.

Primer C: »Joj, kako sem ti nerodno dala! Joj, ti pripravim vse še enkrat!«

Taki otroci odraščajo v okolju, v katerem se vedno išče krivca, kar je nesmiselno. Tudi v tem primeru starši pogosto delajo stvari namesto otroka. Otrok je pasiven.

Primer Č: »Veš kaj? Se zgodi. Dobiš krpo, pobrišeš in konec. Nič hudega!«

Ta reakcija je idealna. To se dogaja – gravitacija pač. Možnost popravila mora obstajati – tudi v življenju.

Pomembno je pravilno ravnanje. V primeru, ko se dva otroka stepeta za lopatko, moramo otroka naučiti, kako naj se odziva (npr. svetujemo jima zamenjavo). Pomembno je, da otroku razložimo, kaj naj stori in ne česa naj ne stori (s tem ga namreč begamo). To je tako imenovan test mrtvaka. Tisto, kar mrtvak lahko naredi, ni dobro za otroka. Primer: »Nehaj brcati!« Lahko mrtvak neha brcati? Da – torej to ni dobro za otroka (Jurišić, 2003: 1–3).

f) Odzivanje otrok

Med večletno prakso sem opazila, da se otroci na pohvalo ali grajo odzovejo zelo različno. Nekateri otroci se odzovejo samo s pogledom, nekateri se z vzgojiteljico začnejo pogovarjati, dogovarjati ali pogajati, nekateri vse skupaj preslišijo.

Med razumevanje in ravnanje se umešča še želja in hotenje. Torej, če otrok pohvalo ali grajo razume, to še ne pomeni, da s tem tudi soglaša in skladno z razumljenim tudi ravna (Kunst Gnamuš 1992: 8).

Linell meni, da imamo več vrst pogovornih menjav (povzeto po Kunst Gnamuš 1992: 35, 36). Simetrično-sodelovalni govor je sodelovalen in povezovalen. Pri tem pogovoru sta dejavni

obe strani, govorce se odzivajo na izrečeno in dajejo nove govorne spodbude. K odgovorom se raje vabi kot zahteva. Pod to vrsto bi lahko navedla pogovor z otroki v jutranjem krogu, ker je pri teh dejavnostih otrokom tema domača, otroci pa se enako zanimajo za vsebino pogovora. V jutranjem krogu se z otroki pozdravimo, se pogovorimo o počutju, o tem, kaj so delali doma, in načrtujemo dejavnosti za dan, ki je pred nami.

Simetrično-tekmovalni pogovor teži k navzkrižjem in soočanjem (konfliktom in konfrontacijam). Obe strani sta enako dejavni, vendar ne želita doseči dogovora in skupne rešitve. Razvijata lastne teme in argumentacije. Nasprotne spodbude ne vrednotita vsebinsko, temveč na čustveno-interesnih temeljih. Zato se odzivata povračilno, po načelu žalitev za žalitev, zob za zob. Ta vrsta govorne menjave se po mojem mnenju še ne pojavlja v vrtcu, ker je vzgojitelj/-ica v vrtcu tista oseba, ki otroke s svojim zgledom nauči pravilnega ravnanja v konfliktni situaciji.

Asimetrično-sodelovalni pogovor je pogosta oblika institucionalne pogovorne menjave z razdeljeno odgovornostjo. Nadrejena stran daje pobude v obliki vprašanj, zahtev, podrejena se pogosto pritožuje, ima sicer priložnost sodelovati, a najpogosteje ostaja neizkoriščena. Ta primer se po mojih izkušnjah največkrat pojavi ob reševanju konfliktov med otroci, ko ima vzgojitelj vlogo posrednika, mediatorja. Ko se zgodi kakšen konflikt vzgojitelji/-ice največkrat grajajo otroka, za katerega mislijo, da je bil kriv. Nato se z otroki pogovorijo, poslušajo obe strani in nato skupaj poskušajo najti rešitev. Otroci po navadi krivdo valijo na druge ali pa se na grajo niti ne odzovejo, jo preslišijo.

V asimetrično-tekmovalnem pogovoru nadrejena stran daje spodbude (postavlja vprašanja), podrejena stran se ne pritožuje, temveč nudi le pasivni odpor. Ta tip odgovora redko srečamo v institucionalnih pogovorih, se pa pojavlja v šoli, v pogovoru med učitelji in učenci, ko slednji nočejo povedati krivca za kako prepovedano dejanje. Pogovorni neuspeh nadrejena stran kaznuje z represivnimi ukrepi. Menim, da se tak pogovor pojavlja tudi v vrtcu, in sicer takrat, ko otroci slišijo grajo za neko neprimerno dejanje, vedenje, vendar se s pogledom obrnejo stran in se z vzgojiteljico ne pogovarjajo. Po mojih izkušnjah se vzgojitelji/-ice z otrokom poskušajo pogovoriti, poiskati rešitev. Po navadi je to opravičilo, objem, risbica ali kakšno drugo lepo dejanje (povzeto po Kunst Gnamuš 1992: 35, 36).

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 Opredelitev raziskovalnega problema

Tako kot učiteljice v šoli tudi vzgojiteljice v vrtcu učencem oz. otrokom ne le posredujejo nova spoznanja o svetu, temveč tudi navezujejo in ohranjajo medosebno razmerje z učenci oz. otroki; v okviru t. i. pedagoškega govora/sporazumevanja po O. Kunst Gnamuš (1992) ločujemo spoznavni govor in odnosni govor. Za slednjega je npr. značilno, da vzgojiteljica otroka nagovori, ga spodbuja oz. poziva k čemu ..., ne nazadnje tudi pohvali in graja.

Med študijem (prakso in študentskim delom) sem od raznih vzgojiteljic v raznih skupinah otrok v vrtcih slišala veliko pohval in tudi graj. Pri nekaterih vzgojiteljicah se mi je zdelo, da graj sploh ne izrekajo, pri drugih pa skoraj ni bilo slišati pohvale. Prav tako sem opazila, da si nekatere vzgojiteljice za pohvale in predvsem graje vzamejo čas in se z otrokom temeljito pogovorijo, nekatere pa to naredijo zelo na hitro, po navadi z eno besedo (npr. *Bravo! Priden!/Pridna! Ne!*).

Zato sem se odločila, da bom v diplomski nalogi raziskala, kako vzgojiteljice predšolskih otrok pohvalijo in grajajo otroke. Zdi se mi pomembno, da si za pohvalo in grajo vzamemo čas in tako otrokom damo vedeti, da nam zanje ni vseeno, s svojim ravnanjem pa otrokom tudi dajemo zgled. Po S. Cowley (2007) nagrada otroka spodbudi k ponavljanju zaželenega vedenja, ker bo tako ponovno dobil enako nagrado. Kazen pa otroku da možnost, da nezaželenega oz. neprimerne vedenja ne ponavlja, ker se želi izogniti ponovnemu kaznovanju.

Z opazovanjem pogovorov v raznih starostnih skupinah otrok v vrtcu bom skušala ugotoviti, v kateri starostni skupini otrok se pojavlja več ali manj pohval oz. graj. Ugotavljala bom tudi, ali je število graj in pohval v določenih skupinah povezano z leti delovnih izkušenj in izobrazbo vzgojiteljic.

Cilji diplomske naloge so prikazati, kako izrekajo pohvale in graje opazovane vzgojiteljice predšolskih otrok in kako se nanje odzivajo otroci v vrtcu; ugotoviti, v kateri starostni skupini se pojavlja več pohval in v kateri več graj; ugotoviti ali se med opazovanimi vzgojiteljicami z

različno stopnjo izobrazbe pojavljajo razlike v številu izrečenih pohval in graj; ugotoviti ali se med opazovanimi vzgojiteljicami z različnim številom let delovnih izkušenj pojavljajo razlike v številu izrečenih pohval in graj.

3.2 Raziskovalna vprašanja

- 1) Koliko pohval in graj izrekajo opazovane vzgojiteljice posamezne starostne skupine otrok, kako jih izrekajo ter kako se nanje odzivajo otroci?
- 2) V kateri starostni skupini otrok opazovane vzgojiteljice v povprečju izrekajo največ pohval in v kateri največ graj?
- 3) Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različno stopnjo izobrazbe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj?
- 4) Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različnim številom let delovne dobe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj?
- 5) Ali so pohvale oziroma graje opazovanih vzgojiteljic pogosteje namenjene dečkom ali deklicam?

3.3 Metodologija

g) Metoda raziskovanja

Pri raziskovanju sem uporabila kvantitativni pristop pedagoškega raziskovanja. Uporabila sem deskriptivno metodo pedagoškega raziskovanja.

h) Vzorec

V raziskavo sem vključila 8 skupin predšolskih otrok iz vrtca v Grosupljem, in sicer otroke, ki so bili leta 2011 vključeni v starostne skupine od 1 do 2 let, od 2 do 3 let, od 3 do 4 let in od 4 do 5 let. V skupinah od 1 do 2 let in od 2 do 3 let je bilo 14 otrok, v skupini od 3 do 4 let 19, v skupini od 4 do 5 let pa 24.

Izbrala sem skupine z vzgojiteljicami, ki imajo različno stopnjo izobrazbe in različno delovno dobo. Vzgojiteljice sem zaradi varovanja osebnih podatkov imenovala s črkami.

Tabela 1: Prikaz stopnje izobrazbe in števila let delovne dobe vzgojiteljic

Vzgojiteljica	Stopnja izobrazbe	Delovna doba v letih
Vzgojiteljica A	5.	30
Vzgojiteljica B	6.	27
Vzgojiteljica C	5.	28
Vzgojiteljica Č	5.	20
Vzgojiteljica D	7.	1
Vzgojiteljica E	7.	26
Vzgojiteljica F	7.	5
Vzgojiteljica G	7.	17

i) Postopek zbiranja podatkov in opis inštrumentov

Za zbiranje podatkov sem uporabila tehniko opazovanja in z dovoljenjem vzgojiteljic in staršev uporabila diktafon (digitalni snemalnik); nanj sem posnela dogajanje v skupini. Vsi posnetki so bili uporabljeni le za namen pričujoče raziskave, tako pridobljeni podatki pa so

zaupni. V vsaki skupini otrok sem bila prisotna po dva dneva, in sicer v dopoldanskem času (od 8.00 do 12.00). Opazovanje sem izvajala od 8. avgusta do 17. novembra 2011.

j) Postopek obdelave podatkov

Pridobljene posnetke sem sprva poslušala na računalniku ter iz njih in ob upoštevanju zapiskov, nastalih med opazovanjem, izbrala podatke, ki so pomembni za diplomsko nalogo. Vse primere sem razvrstila glede na starostno stopnjo otrok in si zraven posameznega primera zapisala oporne točke, ki mi bodo v pomoč pri nadaljnji obdelavi in interpretaciji podatkov.

Za obdelavo podatkov, pridobljenih z opazovanjem, sem uporabila računalniški program Microsoft Excel 2010. Uporabljeni so bili naslednji statistični postopki: frekvenčna porazdelitev, izračun aritmetične sredine in standardnega odklona.

Podatke sem prikazala opisno, v obliki frekvenčnih in strukturnih tabel ter grafov.

3.4 Rezultati in interpretacija

Gradivo, izbrano in prepisano s posnetkov, predstavljam po skupinah glede na starostno skupino otrok (1–2 leti, 2–3 leta, 3–4 leta, 4–5 let). Poleg pohvale oz. graje navajam tudi okoliščine njenega izrekanja.

k) STAROSTNA SKUPINA: 1–2 leti

VZGOJITELJICA A

Leta delovnih izkušenj: 30

Izobrazba: 5. stopnja

Čas opazovanja: 18. 10. in 19. 10. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Pri igri vsi po žoge je vzgojiteljica pohvalila otroke, ki so prinesli žogo v škatlo: »*Bravo, super!*«
Otroci so si po tem kar sami zaploskali.
- ❖ Ko so otroci zakotalili žoge po tleh, jim je vzgojiteljica zaploskala in rekla: »*Bravo, bravo, bravo!*«
Otroci so si po tem tudi sami zaploskali.
- ❖ Po petju pesmice je vzgojiteljica pohvalila otroke: »*Bravo!*«
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečku, ki je vse popacal z mlečno kašo: »*Poglej, kakšen si, poglej, kakšno je! Čisto vse je napacano!*«
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla deklici, ki se je igrala s kruhom: »*Gospodična, kaj pa ti delaš?! Primi hitro pa hitro grizi skorjo, odgrizni! Poglej, kako drobiš.*«

- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla deklici: *»Ti, S, ti pa zdajle ne boš tako delala. Lepo se ušedi, če misliš jesti. Drugič, ko bom videla, da pacaš, ti bom vzela.«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla deklici, ki se je igrala s hrano in hotela, da jo nahrani vzgojiteljica: *»A nas boš zdaj vse napacala? Ne, ne, jaz te ne bom pitala!«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečku, ki je sedel tako, da je vse padalo na tla: *»Takole ne moreš sedeti! Primi, če misliš jesti, drugače bom pospravila.«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečku, ki je jemal hrano deklici, ki je sedela poleg njega: *»Kaj imaš ti tam pri T za delat? Odpri usta! In kaj so tele drobtine tukaj?«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki velikokrat joka brez razloga: *»Kaj se dereš spet no? Kaj se dereš?«*
- ❖ Ko so otroci lulali na kahlico, je vzgojiteljica vsakega, ki je lulal v kahlico, pohvalila z besedami: *»Bravo!«, »Super!«, »Krasno!«*
- ❖ Dva otroka sta se v umivalnici igrala z vodo. Pomočnica vzgojiteljice jima je rekla: *»Kdo je tamle pri vodi, a? Eeeeej, vidva! Kdo je dovolil? Lumpa lumpasta! Ti tudi! Poglej, kako si mokra! Dvigni roke! To se ne dela, da veš!«*
- ❖ Pri malici je vzgojiteljica rekla otroku, ki se je igral z banano, nato pa hotel še: *»Poglej, kako pacaš, poglej, kako pacaš! Ne, ne tole boš najprej pojedel, potem boš pa dobil še banano.«*
- ❖ Pri malici je vzgojiteljica rekla dečku, ki je žvečil sadje in ga nato pljuval nazaj na krožnik: *»T, ne tako jest! Daj roko iz ust in grizi sadje. Pojest tole čisto vse, čisto vse, drugače ne dam tudi ene stvari več!«*
- ❖ Pri malici je vzgojiteljica rekla deklici, ki je imela več sadja na tleh okoli sebe kot pa na krožniku: *»A bom jaz tole pobirala po tleh kar naprej?! Sama boš šla in boš pobirala. Ne bom ti jaz.«* Deklica je nato pobrala sadje.

- ❖ Pri malici je vzgojiteljica rekla otrokom za mizo, ki so pojedli vse sadje: *»Ooooo, vse ste pojedli za vašo mizo! Bravo!!!«*
- ❖ Pri malici je vzgojiteljica rekla otrokom, ki so hoteli še banano, imeli pa so še veliko jabolk in sliv: *»Ne, tole je treba vse pojest, potem pa boste dobili še banano! Kaj to pacate?!«*
- ❖ Pri igri iskanja različnih plišastih živali je vzgojiteljica pohvalila otroke: *»Ooo, bravo, super, ti si ga našel/našla.«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki si je sama vzela vse robčke in si z vsemi obrisala nos: *»M, pa kaj ti delaš, ne moreš vse robčke sama porabit! To pa zdaj ni bilo lepo!«*
- ❖ Pri kosilu je vzgojiteljica rekla dečku, ki je imel veliko riža okoli sebe: *»Poglej, kje vse imaš riž! Si videl?«*
- ❖ Pred spanjem je vzgojiteljica rekla deklici, ki je začela jokati: *»Kdo pa zdaj spet cvili? Saj se lahko umiriš zdaj. Te moramo celi dan poslušat in ne rabiš čisto nič kašljat zdaj!«*
Deklica je še nekaj časa jokala, nato pa se je umirila.

VZGOJITELJICA B

Leta delovnih izkušenj: 27

Izobrazba: 6. stopnja

Čas opazovanja: 16. 11. in 17. 11. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je pohvalila dečka, ki si je sam zavihal rokave: »*Bravo!*«

- ❖ Pri zajtrku je deček rekel vzgojiteljici: »Še.«
Vzgojiteljica: »Kaj še? Še bi jedel? Kako boš rekel? Reci prosim še.«
Deček je naredil z rokami prosim.
Vzgojiteljica: »*Tako, ja!*«

- ❖ Deklica je pri zajtrku želela še jesti.
Pomočnica vzgojiteljice ji je rekla: »Kaj bi še jedla? Pa saj si imela, pa si dala A.«
Vzgojiteljica: »*Ne, ne boš dobila, ker daješ drugim!*«

- ❖ Pri jutranjem pozdravu je otroke pozdravila lutka Mojca. Vzgojiteljica je pohvalila dečka, ki je lepo pobožal lutko: »*Uuu, D, kako si lepo pobožal Mojco.*«

- ❖ Ko so otroci skupaj z vzgojiteljico letali kot čebelice, jih je vzgojiteljica pohvalila: »*Tako, ja!*«, »*Bravo!*«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je tekal po igralnici: »*T, zdaj pa dovolj!*«
Deček se je ustavil.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je metala kocke po blazini: »*Zdaj se boš pa tukaj usedla in se ne boš več igrala s kockami, ker se ne znaš.*« Posedla jo za mizo.
Deklica je nato sedla in opazovala druge otroke.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je plezal po toboganu, ki ga imajo v igralnici: »*T, takoj sem pridi! T! Zato, ker tam gor ne plezamo!*«

Deček je šel dol in stal pred toboganom.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je razmetaval kocke: *»Ja ja, kar poberi kocke! Tako kot si bil za razmetavat, jih pa še poberi. Kar še.«*

Deček začne pobirati kocke in pobere vse.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je zelo malo pila in je pri malici popila celo skodelico: *»Bravo! A je spila čaj!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je drugi deklici hotela vzeti kocko: *»V, kaj delaš? Zakaj jemlješ iz roke? Reci ji, če ti da.«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki se ni igrala na preprogi: *»V igramo se na blazini.«*

Deklica je ni poslušala.

Vzgojiteljica: *»Če se ne boš igrala na blazini, boš pa sedela za mizo.«* Posedla

jo je za mizo in ji dala knjigo«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je prišla v vrtec: *»Oooo, dobro jutro, A! Poglej jo, korenjakinjo, kako lepo pride v sobo.«*

- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica rekla otrokom, ki niso imeli več veliko koncentracije in so se začeli igrati med seboj: *»Dragi moji sončki, zdaj pa dajmo roke na kolena.«*

Otroci so to naredili.

Vzgojiteljica: *»Tako ja. Da nam ne bodo nagajale, da lahko lažje vidimo.«*

- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla deklici, ki je nesla svoje hlače v svojo škatlo: *»No, kje imaš svojo škatlo?«*

Deklica jo je poiskala in pokazala.

Pomočnica vzgojiteljice: *»No, tako, zdaj pa notri daj v škatlo.«*

Deklica je dala hlače v škatlo.

Pomočnica vzgojiteljice: *»Tako! Super! Bravo!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otrokom v jutranjem krogu: *»Joj, kako ste pridni, vi, ko takole lepo sedite.«*

- ❖ Vzgojiteljica je v jutranjem krogu prijela dva dojenčka za igro in ju pokazala otrokom ter jih vprašala: *»Ali sta ta dva dojenčka enaka?«*
Deček: *»Ne.«*
Vzgojiteljica: *»Bravo! Ne, nista enaka. Eden ima belo kožo, eden pa črno. A kateri od teh dveh dojenčkov je velik?«*
A je pokazala na velikega.
Vzgojiteljica: *»Jaa. Kateri je pa majhen?«*
A je pokazala na manjšega.
Vzgojiteljica: *»Ta, ja. Bravo!«*

- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je nesel svoje hlače v škatlo: *»T, kje imaš ti svojo škatlo?«*
Deček je pokazal napačno škatlo.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Ne, čakaj, čakaj. Kdo je tukaj na sličici?«*
Deček ni odgovoril.
Pomočnica vzgojiteljice: *»A je tale tvoja?«* Vzela je njegovo škatlo in mu rekla: *»Tukaj notri daj. To je tvoja škatla.«*
Deček ni naredil nič.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Daj notri žabice.«*
Otrok je dal žabe notri.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Bravo!«*

- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je čaj iz skodelice zlil na krožnik s sadjem: *»Oooo! A, tega pa delal ne boš! Kam si zlil čaj? Zakaj si zlil čaj sem?«*
Deček jo je samo gledal in nič ni rekel.
Pomočnica vzgojiteljice mu je vzela stol in mu rekla: *»Zdaj pa bodi brez.«*
Deček je stal ob mizi in začel pacati po krožniku s čajem.
Vzgojiteljica: *»Ne, to pa ne boš delal! Veš, kako smo vsi žalostni zdaj. To se ne dela.«*
Deček je začel jokati, vzgojiteljica pa je odšla stran. Deček se je nato zelo hitro pomiri.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je želela izdelati čebelico: *»Bravo! V bo pa čebelico naredila.«*
- ❖ Po koncu izdelovanja čebelic je vzgojiteljica pohvalila deklico: *»M, bravo! Super!«*
Pomočnica vzgojiteljice: *»M, super! Kakšno lepo čebelico si naredila!«*
- ❖ Ko je deklica iskala svojo fotografijo, jo je vzgojiteljica pohvalila: *»Ooo, kako zelo si ti lepa. To je pa tvoja fotografija, kajne? Kar poglej se.«*
Deklica si je ogledovala sliko.
- ❖ Pri gledanju slikanice je pomočnica vzgojiteljice vprašala deklico: *»Kdo pa je to?«*
Deklica ni odgovorila.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Kuža je, a ne? Kje pa ima učke?«*
Deklica jih je pokazala.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Bravo! Tam, ja!«*
Tako jo je pohvalila za vsak del, ki ga je pokazala na sliki.
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je šel na tobogan, na katerega otroci ne smejo: *»T, a si slišal, da tam ne smemo hodit? A imaš ti dovoljenje za tam gor?«*
Vzgojiteljica: *»T, usedi se!«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice: *»Daj, A, poberi knjigo. Knjig ne smemo po tleh metat.«*
Deklica je pobrala knjigo.
Pomočnica vzgojiteljice: *»Tako, A, pridna.«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je hodil po igračah: *»Ne hodi po igračah! A slišiš?! Ne hodi po igračah!«*
Deček je prenehal preneha.
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je nagajal drugim otrokom: *»T, če ne boš ti nehal! Zdaj imam pa jaz tebe dovolj!«* Posedla ga je za mizo in mu dala knjigo. Otrok se je z njo zamotil.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je metal kocke: *»Nič ne mečemo kocke! Zdaj pa kar pospravi.«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla deklici, ki je pospravila knjige: *»Ooo, K, a si vse knjige pospravila? Pridna si!«*

1) STAROSTNA SKUPINA: 2–3 leta

VZGOJITELJICA C

Leta delovnih izkušenj: 28

Izobrazba: 5. stopnja

Čas opazovanja: 11. 8. in 12. 8. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Deklica L je udarila deklico N.

Vzgojiteljica: »Aaaaaa!«

Deklica N: »Ona me je tepala!«

Vzgojiteljica: »Sem videla, L, ne tepemo se in tudi ti si nagajala N, tudi to sem videla!«

- ❖ Otrok je prišel zjutraj v skupino in ni jokal.

Vzgojiteljica: »Pridi, bravo, joj, kakšen "fejst fant", kar reci mamici adijo.«

Otrok: »Čau!«

Vzgojiteljica: »Bravo, super!«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je pojedel ves zajtrk: »Ja, S, ti si pa že vse pojedel. Ja, kako si priden. A boš še?«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je z žlico od mlečnega riža mazala po laseh: »Ne z žlico po laseh! Veš, umazani bodo potem.«

- ❖ V jutranjem krogu je pri pozdravu vzgojiteljica vsakega otroka pohvalila: »Super!«, Bravo!«

- ❖ Otroci so dajali ideje za dejavnosti. Vzgojiteljica jih je pohvalila: »Super!«, »Super ideja!«

- ❖ Vzgojiteljica: »Ali si šel lulat? Ali imaš pleničko?«

Otrok: »Ne, nimam.«

Vzgojiteljica: *Nimaš pleničke? Bravo, daj petko!*«

- ❖ Pri obuvanju čevljev vzgojiteljica pohvalila dečka, ki se je sam obul: *»Ooo, V se tudi zna obuti sam. Bravo!«*
- ❖ Pri sestavljanju sestavljanke je vzgojiteljica otroke vedno pohvalila, ko so našli pravi del: *»Bravo!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je nagajala drugi deklici: *»L, zakaj nagajaš E!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je udaril deklico: *»V, ne tepemo se, objemi jo zdaj!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki si je kar naprej sezuvala nogavice in jih zato velikokrat izgubila: *»L, kje imaš nogavice? Obuj si jih.«*
Čez nekaj časa: *»L, zdaj se bova pa takole zmenile. Če ne boš pobrala nogavic in se obula, greš v sosednjo sobo!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je nagajala drugi deklici: *»K, kaj pa nagajaš?«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je bil danes dobre volje: *»Super si, ko si tako dobre volje!«*
- ❖ Vzgojiteljica: *L, L, hitro pridi sem! A se v vrtcu tepemo?«*
L je pogledala stran in ni odgovorila.
Vzgojiteljica: *»Ne, odgovori mi na vprašanje. Se v vrtcu tepemo?«*
L: *»Ne, on je pa mene.«*
Vzgojiteljica je rekla z mirnim glasom: *»Zakaj te pa je? Najbrž si mu kaj vzela. Moraš vprašat drugič prej, ne pa kar pulit iz rok otrokom. Če boš še enkrat, se bova pa malo drugače pogovarjale.«*
- ❖ Pri pospravljanju igrač je nekaj otrok kar odšlo v sobo in ni pospravilo ničesar.
Vzgojiteljica: *»Ooo, kar vsi ven pa pospravljat!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je sama odšla ven z igrišča na drugo igrišče, na katerem je bila njena sestra, vendar tega ni povedala vzgojiteljici: *»Ej, ti, "deklca" mala, ne moreš iti kar sama ven, če nič ne poveš!«*

Vzgojiteljica: *»L, kdo ti je dovolil iti na sosednje igrišče?«*

L: *»Mami.«*

Vzgojiteljica: *»Nič mami, tukaj se boš usedla in počakala.«*

Deklica se je usedla in začela jokati.

- ❖ Na vzgojiteljni mizi sta bila dva bombona. Deklica L si je sama vzela enega in ga začela jesti. Vzgojiteljica je to opazila.

Vzgojiteljica: *»Joooj, L, pljuni ven! To je bil pa višek! Bombon je bil na mizi, in kar je na mizi, se ne jemlje! Zdaj boš pa brez bombona! Zdajle je kosilo in pred kosilom ne jemo bombonov!«*

VZGOJITELJICA Č

Leta delovnih izkušenj: 20

Izobrazba: 5. stopnja

Čas opazovanja: 25. 10. in 26. 10. 2011, od 8 00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Pri umivanju rok po zajtrku je vzgojiteljica rekla otrokom: »Rokave zavihat in lepo se umit. *Tako, ja. Bravo!*«
- ❖ Ko so otroci tiho sedeli v jutranjem krogu jih vzgojiteljica pohvalila: »*Oooo, kako ste pridni postali.*«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je bil zelo glasen v jutranjem krogu: »*Daj no, bodi priden! Bo Saša vse gospe Sonji povedala!*« Gospa Sonja je zobozdravnica, ki jim je pregledala zobe in jo ta otrok zelo upošteva.
- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica rekla dečku, ki se je zaletel v drugega dečka: »*Ne to delat M, poglej, kako si se zaletel v njega, no.*«
- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica rekla dečku, ki je bil zelo živahen: »*Umiri se, da lahko začnemo!*«
- ❖ Po petju pesmice o copatku je vzgojiteljica pohvalila vse otroke: »*Bravo!*«
- ❖ V krogu je vzgojiteljica spraševala otroke, kateri dan je bil včeraj.
M: »*Ponedeljek.*«
Vzgojiteljica: »*Ja ponedeljek je bil, bravo M!*«
- ❖ Otrok se je igral s kazalcem na krogu, ki prikazuje dneve v tednu.
Vzgojiteljica: »*M, ne tako delat, boš uničil!*«

- ❖ Pri iskanju kock s svojo sliko in nameščanjem v pravilen stolpec je vzgojiteljica vsakega otroka pohvalila z besedami: »Tako, ja!«, »Bravo!«
- ❖ Pri iskanju sličic svojih copatkov so nekateri otroci iz kroga zlezli v sredino.
Vzgojiteljica: »M, daj se umakni, da bo lahko poiskal! Ana ti pa tudi!«
- ❖ Otrok je s ploščicami namenjenimi za igro razbijal po tleh.
Vzgojiteljica: »M, zdaj pa takole! Če boš tolkel, jih lahko zlomiš in midve ti bova vzele, zato ker to sva delale za igro, zato, da boste lahko iskali in opazovali svoje copatke.«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je iz kroga zlezel v sredino: »Nazaj se usedi J!«
- ❖ Vzgojiteljica je otroke spraševala o barvi njihovih copatov. Tistega, ki je povedal pravilno barvo, je vzgojiteljica pohvalila: »Bravo!«, »Ja!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je bil med malico zelo glasen: »A se nehaš dret!?!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je plezal po omari: »Eeejj, dol, dol, dol!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je nagajal drugemu otroku: »Pa, J, kaj se greš?!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je kar sam odšel iz garderobe v igralnico in ni počakal na ostale: »Počakaj, M, skupaj gremo!«
Otrok je ni poslušal.
Vzgojiteljica: »Ne, ne, ne, M!« in je odšla za njim.
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki se je v umivalnici igral z vodo: »M, dovolj imaš, zdaj se pa umij že, no!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je dajal majhno igračo v usta: »Ne to v usta dajat!«
Deček je ni poslušal.
»Lejga! Pa ne dajaj mi to v usta, k se boš še zadavil! Ti pa tud, A!«

- ❖ Otrok: »Nina!« (nina je ninica, ki jo ima otrok za počitek)
Vzgojiteljica: »Ne, nine pa ne boš zdaj dobil, imaš že dudo.«
Otrok začne plezati na omaro, da bi si nino sam vzел.
Vzgojiteljica: »*Lejga! Kam? Bejž! Nine so za počitek!*«
Otrok: »Ninaa!«
Vzgojiteljica: »Tukaj bo počakala.«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki se je igral kljub zahtevi vzgojiteljice, naj pospravijo igrače:
»*M, nehaj! Poglej ga, no! Pospravite!*«

- ❖ Vzgojiteljica je pred kosilom rekla dečku, ki je nagajal in nato jokal: »*Nehaj, M, nehaj! Pojdi se usest! Najprej nagajaš, potem pa jokaš, nič, M!*«
Deček ne neha.
»Eeej, a nehaš?! Zdajle grem jaz gospo Sonjo poklicat.«
Deček je nehal jokati.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je hotel dobiti juho, a še ni imel slinčka: »*Usedi se, M, dokler ne boš imel slinčka, ne boš nič dobil.*«

- ❖ Pri kosilu imajo otroci navado, da vstanejo od mize, ko vse pojejo, in se gredo umit. Eden od dečkov je vstal, imel pa je še poln krožnik.
Vzgojiteljica: »*O, ne, J, ti pa pojej še malo.*«
Otrok začne jokati.
Vzgojiteljica: »Na, izvoli! Pejt! Ni treba!«

- ❖ Pri pospravljanju igrač.
Otrok: »Lej, visok stolp.
Vzgojiteljica: »*Ja, visok stolp, bravo, M! Zdaj pa pospravi.*«

- ❖ Pred zajtrkom je vzgojiteljica rekla: »No, zdaj bomo šli pa lulat pa roke umit.
Deklica: »Jaz sem že lulala.«
Vzgojiteljica: »*Super, fino!*«

- ❖ Pred zajtrkom so nekateri otroci še kar hodili po igralnici.
Vzgojiteljica: »N, usedi se! M, usedi se! Poglej pa roke imaš umite!«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je med sedenjem za mizo kričal: »Poglej! A greš lahko tamle?!« Prime in odnese otroka na blazino. »Tukaj se lahko dereš!«
Otrok ni hotel sedeti.
Vzgojiteljica: »Na blazino se usedi!«

- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica rekla deklici, ki ni sedela v krogu: »N, nazaj pojdi, ker te drugače ne bom poklicala! Ne bom te poklicala!
Deklica se je usedla nazaj.

- ❖ Pri prepoznavanju barv predmetov je vzgojiteljica pohvalila otroke pri pravilnem odgovoru: »Bravo!«, »Tako, ja!«, »Super!«, »Saj vam gre!«

- ❖ Pri obujanju je vzgojiteljica pohvalila tiste otroke, ki so to naredili sami: »Super!«.
»Bravo!«

- ❖ Na igrišču je vzgojiteljica prosila dečka, ali posodi poganjalčka vrstnici, ker ga ima on že dolgo. Ko ji ga dal, ga je vzgojiteljica pohvalila: »Super! Hvala M!«

- ❖ Deklica se je na poganjalčku vozila nazaj in se je zaletela v drugo deklico.
Vzgojiteljica: »A! Meni daj poganjalčka! Pejmo! Če voziš nazaj, moraš nazaj tudi gledati!«

m) STAROSTNA SKUPINA: 3–4 leta

VZGOJITELJICA D

Leta delovnih izkušenj: 1

Izobrazba: 7. stopnja

Čas opazovanja: 8. 8. in 9. 8. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla vsem otrokom, ker je nekdo z nogo butal ob tla: *»Kdo to dela? Bo brez zajtrka.«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečku, ki je nagajal drugim otrokom, potem pa so oni njemu: *»R, vzemi krožnik pa pridi takoj zraven N sedet. Vidim, da ti fantje tamle zelo nagajajo, pa še skodelico si prinesi.«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečku, ki je zlil kakav na krožnik in s kruhom packal po njem: *»Če bi te mami zdajle videla, ne bi bila vesela.«*
- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica rekla dečkom, ki so se norčevali iz dečka, ki je sedel z njimi za mizo: *»Vi se takole smejite, on se pa joka. Malo razmislite, če se vam to lep zdi. Bi bili vi veseli? Zdaj se pa opravičite R.«*
- ❖ Pri zajtrku je pomočnica vzgojiteljice rekla deklici, ki se je glasno pogovarjala: *»Z, da ne boš mislila, da boš dobila kakšno presenečenje, ni šans.«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je govoril s polnimi usti: *»Najprej pojej, potem boš pa povedal. Govori tisti, ki ima prazna usta.«*
- ❖ Otroci so bili pri obroku zelo glasni. Vzgojiteljica: *»Eejj, ppššššš!«*
- ❖ Otrok: *»P, jaz sem že vse pojedel!«*
Vzgojiteljica: *»Super!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je drugega dečka zmerjal, ker mu je nagajal: *»A se tako grdo govori, če ti kdo nagaja? Povej mu, da ti to ni všeč.«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla deklici, ki je med zajtrkom prijemala nogo: *»L, ko jemo ne prijemamo noge!«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla deklici, ki ni hotela jesti kruha in salame, saj je zjutraj prišla v vrtec s čokoladnimi piškoti, ki jih je pojedla pred zajtrkom: *»L, jej!«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla otroku, ki je v jutranjem krogu kar naprej vstajal in motil druge otroke: *»M, a se usedeš prosim! Pa kolikokrat ti je treba reči?«*
- ❖ V dopoldanskem druženju z drugimi otroki je pomočnica vzgojiteljice pohvalila deklico: *»Zdajle je pa Z zelo lepo zaplesala in zapela, bravo!«*
- ❖ V dopoldanskem druženju z drugimi otroki je pomočnica vzgojiteljice rekla dečku, ki je imel noge na klopi: *»L, noge daj dol, tam imamo rito ne pa copate.«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je ves čas med petjem pesmice nagajal dečku zraven: *»Pa kaj nagajaš cel čas? Joj, bom jaz huda!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki ga je med igro že nekajkrat opozorila, da naj govori tišje: *»R, čisto nič ne poslušaj, čisto nič!«*
- ❖ Vzgojiteljica je rekla otrokom, ki so se na blazini igrali z lesenimi kockami in so bili pri tem zelo glasni: *»Eejj, kaj se tako derete, pa pazite, da ne boste delov zgubili!«*
- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla dečku, ki je plezal po škatli za kocke: *»L, takoj dol iz škatle! Poglej ga!«*
- ❖ Vzgojiteljica je naročila otroku naj zapre vrata in se mu nato zahvalila: *»Vredu je, super, hvala!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je lulala na kahlico: »Bravo, *N* je lulala na kahlico!«
- ❖ Med prosto igro je vzgojiteljica rekla dečku, ki je po navadi bolj zadržan in resen, danes pa je bil bolj vesel: »Priden si, veš, fejest fant si, ko si tako lepo nasmejan.«
- ❖ Otrok se je kregal na druge otroke. Vzgojiteljica: »Ej, *Ž*, kaj jaz poslušam zdajle?«

VZGOJITELJICA E

Leta delovnih izkušenj: 26

Izobrazba: 7. stopnja

Čas opazovanja: 20. 10. in 24. 10. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklicam, ki so tekale po igralnici: *»Punce, zdaj me pa poslušajte. Ali veste, kakšen je naš dogovor? Ali tečemo po igralnici? Ne bi rada, da se spet kaj zgodi. Pojdite se v kotiček igrati ali pa z igračami.«*

- ❖ Otrok: *»Jaz sem pa danes dežnik s sabo prinesel.«*
Vzgojiteljica: *»Zelo pametno, v takem vremenu je pametno, da imamo seboj dežnik.«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je zašila list: *»T, odlično! To je krasno! Krasno si to zašila!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je končal mozaik iz blaga: *»Lepo si naredil, lepo!«*

- ❖ Otrok: *»Jaz sem pa kocke pospravil.«*
Vzgojiteljica: *»Zelo prijazno A, hvala!«*

- ❖ Pri zajtrku je prišel otrok do vozička s hrano in začel kašljati.
Vzgojiteljica: *»Eeej, L, na to sem pa jezna! Prideš pa kašljaš tukaj v vso hrano in zdaj bodo vsi kašljali, bodo vsi bacilčke dobili. Ves čas vam že ponavljam, da je treba roko dati pred usta, ves čas se že to spominjamo.«*

- ❖ Vzgojiteljica pri zajtrku: *»Mmmmm, kdo je pa to naredil?«*
Otroci: *»L.«*
Vzgojiteljica: *»L, zakaj si pa po krožniku polival?«*
L vstane in gre po brisačko.

- ❖ Deček je rekel pri zajtrku: »Jaz sem že vse pojedel.«
Vzgojiteljica: »V redu, me veseli, da ne boš lačen. Jaz sem zelo vesela, ko vse pojedete, kuharice so pa še bolj vesele.«

- ❖ Pri pravilnem razvrščanju odpadkov je vzgojiteljica otroke pohvalila z besedami: »Tako!«, »Bravo!«, »Pravilno!«, »Super, ja!«

- ❖ Pri spoznavanju materialov.
Vzgojiteljica: »Iz česa je narejen tale pajacek?«
Otrok 1: »Iz mehkega.«
Vzgojiteljica: »Ja, res je, bravo. Kako se pa temu reče?«
Otrok 2: »Blagooo!«
Vzgojiteljica: »Bravo, to je blago!«

- ❖ Pri spoznavanju materialov je vzgojiteljica vzela stekleničko Frutka in vprašala otroke:
»Kaj pa je tole za en material?«
Otrok 1: »Za dojenčke.«
Vzgojiteljica: »Tudi za dojenčke je, ja. (Malo je potolkla s stekleničko po tleh.)
Kako pa se imenuje?«
Otrok 2: »Steklo!«
Vzgojiteljica: »Bravo, V, to je steklo.«

- ❖ Pri striženju blaga z velikimi škarjami je vzgojiteljica pohvalila dečka. »Ja, bravo, L, dobro ti gre!«

n) STAROSTNA SKUPINA: 4–5 let

VZGOJITELJICA F

Leta delovnih izkušenj: 5

Izobrazba: 7. stopnja

Čas opazovanja: 13. 10. in 14. 10. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je nagajal drugemu dečku: »Ž! (poklicala ga je po imenu)«

- ❖ Deček 1 je porinil dečka 2 na tla.
Vzgojiteljica: »Uuuuuu!«
Deček 2: »Aauuva, zdaj bom pa jaz tebe porinil!«
Vzgojiteljica: »Eej, ne! Zdaj se bosta pa vidva pogovorila.«
Deček 1: »On je mene v hrbtenico!«
Vzgojiteljica: »Ti si ga pa zelo močno porinil v mizo.
Kaj če bi se kaj zgodilo?
Vidva se morata pogovoriti!
Če ti ni všeč, kar ti je L naredil, povej.«
Deček 2: »On je meni to špango hotel dol dat.«
Vzgojiteljica dečku 1: Ajaa, dol si mu hotel dati to, a zato se je L razjezil, to mu ni bilo všeč!«
Vzgojiteljica dečku 2: »Ja, zakaj mu pa nisi rekel, naj da nazaj?
Ti moraš njemu reči: 'Ali mi daš, prosim, nazaj, ker je to moje?'
Drugič mu reči.«

- ❖ Otrok je pravilno določil dan v tednu. Vzgojiteljica: »Bravo, T! Označil si, da je danes četrtek.«

- ❖ Deček je povedal pesmico za bralnega palčka. Vzgojiteljica: »Super, bravo! T je opravil prvo nalogo!« (Skupaj mu zaploskajo.) »Bravooo!«

- ❖ Deklica je povedala pravljico za bralnega palčka. Vzgojiteljica: »Bravo, K, super si povedala!« (Zaploskajmo.)
- ❖ Pri igri kdo se skriva pod odejo je vzgojiteljica pohvalila vsakega otroka, ki je uganil, kdo je spodaj: »Bravo!«, »Super si to uganil/-a!«
- ❖ Pri igri ugibanja čigava je roka, noga je vzgojiteljica vedno pohvalila otroke, ki so uganili, kdo je: »Bravo!«
- ❖ Vzgojiteljica je otrokom dala navodilo, da naj hodijo okoli obroča. Ob končani nalogi jih je pohvalila: »Bravo! Super! Dobro vam gre!«
- ❖ Pri igri lovljenja žoge oz. napolnjene nogavice je vzgojiteljica vedno pohvalila otroka, ki je ujel žogo v posodo: »Bravo!«, »Super!«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dvema dečkoma, ki sta se pretepala: »T, ali lahko nehata vidva?«
T: »On je prvi začel!«
Vzgojiteljica: »E, pogledj, žalosten je T zdaj in boli ga. Če ti ni vseč, kar je T naredil, mu povej. Mu boš povedal drugič?«
E: »Ja.«
Vzgojiteljica: »Pa, T, ti mu tudi povej, če ti ni vseč.«
- ❖ Deklica je jemala drugim otrokom balone.
Vzgojiteljica: »Ooooo! Aha, ti si pa jemala drugim otrokom balone. Zdaj pa tega ne boš več delala.«
- ❖ Deček je porinil deklico na tla, ker od nje ni dobil tistega bonbona, ki ga je želel.
Pomočnica vzgojiteljice: »Poslušaj! Ohladi se tukaj!«
Vzgojiteljica: »Odloči se, kaj boš naredil sedaj za H. Ji boš narisal risbico?«
Deček: »Ja.«
Vzgojiteljica: »No, daj, potem pa bova skupaj kaj lepega napisala zanjo.«

VZGOJITELJICA G

Leta delovnih izkušenj: 17

Izobrazba: 7. stopnja

Čas opazovanja: 14.11. in 15. 11. 2011, od 8.00 do 12.00

Pohvale in graje:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otrokom, ki so strigli slike za slovenski zajtrk: *»Ste že vse nastrigli? Ja kok ste pa vi pridni.«*

- ❖ Deček: *»Pajek je!!«*
Vzgojiteljica: *»Čakajte malo, da ga rešim.«*
Medtem ga reši deklica, tako da ga da na list.
Vzgojiteljica: *»No, pa ga je že T rešila. Ga bomo dali ven, verjetno mamoišče. Bravo, T, ti si prava rešiteljica!«*

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otrokom, ker so zelo hitro pospravili igrače pred zajtrkom: *»O, kako vam gre hitro! Super!«*

- ❖ Vzgojiteljica: *»N ali mi lahko prineseš plastelin, da ga pospravim?«*
N ga je prinesla.
Vzgojiteljica: *»O, hvala lepa!«*

- ❖ Vzgojiteljica je pred zajtrkom rekla dečku: *»Pospravi kotiček!«*
Deček se je naredil, kot da ni slišal, in se začel igrati z igračami.
Vzgojiteljica: *»Ne, ne, ne, pospravi kotiček!«*
Deček je začel pospravljati.

- ❖ Pri deljenju zajtrka je vzgojiteljica rekla otrokom: *»Oooo, spet smo nekaj pozabili!«*
Vsi otroci so postali čisto tiho.
Vzgojiteljica: *»Eni otroci zelo dobro govorijo po tiho, eni so pa malo pozabili.«*
Otroci začnejo šepetati.

- ❖ Vzgojiteljica je otroku, ki ga je bilo ponoči strah, pred nekaj dnevi naročila naj si nariše risbico o lepih sanjah in jo prilepi nad posteljo. Danes pa ga je vprašala: »L, a je kaj pomagala tista risbica?«
L je pokimal.
Vzgojiteljica: »Rees? Ni te bilo več strah ponoči? Špica! Si videl? Kam si jo pa nalepil?«
L: »Na omaro.«
Vzgojiteljica: »*Na omaro! Ta glavni si! A si kaj lepega sanjal potem?*«
L je odkimal.
Vzgojiteljica: »O saj bodo še prišle lepe sanje. Jih ne moreš kar tako dobiti.«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla med zajtrkom: »*Eni otroci zelo po tiho govorijo, eni otroci so pa malo pozabili. Pa smo jih zdajle na to spet malo spomnili. Bravo tisti, ki ste, brez da bi se spomnili, že po tiho govorili.*«
Otroci začnejo šepetati.

- ❖ V jutranjem krogu so otroci pri ugibanju, čigava slika je v škatli, odgovorili pravilno. Zato jih je vzgojiteljica pohvali: »*Bravo!*«

- ❖ V jutranjem krogu so se zahvalili tistim otrokom, ki so pri čem pomagali.
Vzgojiteljica: »*Zdaj pa pomigamo s prsti in rečemo N hvala, ker je šla pogledat, kdo ima kakšno nalogo v jutranjem krogu, T, ki je namesto N otroke pozdravila, in J, ker je škatlo pokazal in jo bo še nazaj odnesel. In tem otrokom lahko že zaploskamo. Bravo!*«
Vsi so zaploskali.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla v jutranjem krogu: »Zdaj pa poiščimo dan v tednu. Je rumene barve.«
Deček: »Ponedeljek!«
Vzgojiteljica: »*Bravo! Ponedeljek.*«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je nagajala dečku poleg sebe: »*L, a mu nehaš nogo zvijati, ker ga bo bolelo!*«
L se je nasmehnila in nehala.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla v jutranjem krogu: »J, kdo misliš, da manjka danes?«
J: »Ammm, ammmm...«
Vzgojiteljica: »Če ne veš, vprašaj Ž.«
J: »Manjka amm amm J.«
Vzgojiteljica: »Bravo!«

- ❖ V jutranjem krogu so se otroci brcali z nogami, ker niso imeli dovolj prostora.
Vzgojiteljica: »*Vsi sedimo tako, da imamo noge naprej!*« Nato je vsakega otroka opomnila, da naj da noge naprej.

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je kar nekaj časa nagajala dečku, ki je sedel poleg nje: »*L, zdaj pa nehaj!*«
Pozneje, ko je ponovno začela nagajati: »*L, za danes si izkoristila že vse bone!*
Dovolj je bilo! Zmenjeno?!«
L je pokimala.
Vzgojiteljica: »V redu.«

- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica vprašala dečka: »J, zakaj si prinesel te knjige?«
J: »Zato, ker sem jih iz knjižnice vzel.«
Vzgojiteljica: »Bravo! Ampak zakaj si od hrane vzel knjige v knjižnici? O čem se pa mi pogovarjamo v vrtcu? Zakaj ste vse te knjige prinesli?«
J: »Za hrano.«
Vzgojiteljica: »Za hrano, ja. Kaj radi jeste, se pogovarjamo v vrtcu.«

- ❖ Otroci so v knjigah iskali recepte za kruh. Pomočnica vzgojiteljice je dala knjigo dečku 1, deček 2 pa mu jo je vzel.
Vzgojiteljica je to videla in rekla: »*Ne! Tisto knjigo je N dala J in prosim, če mu jo vrneš.*«
Deček 2 jo je vrnil.

- ❖ V jutranjem krogu je L nagajala J.
J: »A boš nehala?«
Vzgojiteljica: »*L!! Zdaj pa dovolj! Najprej si G nagajala, zdaj pa še J!*«

J: »Men je dvakrat.«

- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica rekla: »Kogar zanima številka 4, naj pride k meni.«
Prišli so štirje dečki in poskusili zapisati število.
Vzgojiteljica jih je pohvalila: »*Bravo! Poglej ga! Super! Dobro vam gre!*«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dekletoma, ki sta nalepili sličice hrane na plakat o zajtrku: »*Super vama gre! Super vama gre!*«
- ❖ Dva dečka sta se igrala s hišo iz kock, jo večkrat podrla in bila zelo glasna.
Vzgojiteljica: »*Ne, če bosta podirala tole hišo, potem pa ne dovolim, da sta tam v tistem kotičku.*«
Deček 1: »Če je to najina.«
Vzgojiteljica: »Pa ne za podirat.«
Dečka sta se nato lepo igrata naprej.
- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki se je agresivno igrala s fanti: »*L, daj se lepo igray s fanti. Prav?*«
Deklica je pokimala.
Vzgojiteljica: »Resno mislim, ker drugače boš šla iz kotička.«
- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečkom, ki so bili pri igri zelo glasni: »*Pšššš! Aaa nee! J, sem poglej!*«
Deček se ni odzval.
Vzgojiteljica: »J sem poglej!
Deček je pogledal.
Vzgojiteljica: »*Prosim, če nehaš M z blazino tepsti.*«
Deček je pogledal stran.
Vzgojiteljica: »J, mene poglej. Začni pospravljat.«
- ❖ Med pospravljanjem kock je deček iz škatle ven stresel kocke.
Vzgojiteljica: »*Zakaj si stresel ven, če sem rekla, da pospravljamo?*«
Deček je začel pospravljati.

- ❖ Otroci so bili pred zajtrkom zelo glasni in so ropotali s skodelicami.
Vzgojiteljica: *»Ne! Zdaj je pa dovolj! Stop!«*
Otroci so še vedno govorili.
Vzgojiteljica: *»Stop, sem rekla! Poglejte vsi k meni! Vsi k meni pogledajte! Če lahko nehate ropotati s skodelicami?!«*
Otroci so utihnili.
Vzgojiteljica: *»Vsi k meni pogledajte. Danes sem pa že ta tretjič rekla, da nehanje to delati. Zdajle bomo pa nekaj časa čisto tiho, zato, da se malo poslušamo.«*
Otroci so skoraj pet minut tiho ali pa si šepetajo, nato pa spet postanejo glasni.
Vzgojiteljica: *»Stop! Rekla sem, da samo poslušamo.«*
Otroci so utihnili.

- ❖ Otroci so si pri obrokih sami nalivali napitek v skodelice. Ko je posoda prišla do J, je rekel: *»Punce imajo prednost.«* in posodo podal deklici.
Vzgojiteljica: *»Bravo, J, to je pa zelo lepo.«*

- ❖ Pri zajtrku so si otroci sami mazali namaz na kruh. N je po tem, ko je namazal kruh, nož polizal.
Deček A je rekel vzgojiteljici: *»N je kar nož polizal.«*
Vzgojiteljica dečku N: *»Nož si polizal?! Zdaj ga pa vzemi stran pa drugič me prosi, da ti jaz namažem. Smo se zmenili, da nožev ne ližemo. Prvič se lahko urežeš, drugič so pa gor bacili.«* Vzgojiteljica nož opere in reče N: *»Zdaj sem jaz nož oprala. Če boš še jedel, me prosi, da ti jaz namažem. Šele jutri lahko spet sam mažeš, če ne boš pozabil, da ne smeš lizati noža.«*

- ❖ M si je sam namazal kruh in nato rekel vzgojiteljici: *»P, pogledj, jaz sem si sam namazal pa nisem nič polizal.«*
Vzgojiteljica: *»Pametno!«*

- ❖ Ž je rekel vzgojiteljici med zajtrkom: *»P, a veš, kaj sem pa jest počel doma?«*
Vzgojiteljica: *»Kaj si počel?«*
Ž: *»Jest sem doma mešal z vilico jajčka.«*
Vzgojiteljica: *»Super! Si pomagal mamic?«*

Ž: »Ne, atiju.«

Vzgojiteljica: »A sta delala umešano jajce?«

Ž: »Aa!« (kakor ne)

Vzgojiteljica: »Kaj pa?«

Ž: »Kosilo!«

Vzgojiteljica: »Kosilo? Ja ta glavna sta vidva!«

Ž se nasmehne.

- ❖ Pri zajtrku je vzgojiteljica pohvalila otroke: »Kako znate eni otroci lepo po tiho jest. To mi je pa prav všeč. Pa kako znate lepo v rame kašljati. A, super! To mi je pa všeč, da bacili ne letijo vsepovsod. Bravo!«
Vsi otroci so začeli kašljati v rame.
- ❖ Vzgojiteljica je pri zajtrku opomnila dečka: »P, obrni se k mizi in jej.«
Nato je L pripomnil: »Ja jest moramo.«
Vzgojiteljica: »Zakaj?«
L: »Zato, da bomo živi in zdravi.«
Vzgojiteljica: »Bravo, L!«
- ❖ V jutranjem krogu je L rekla vzgojiteljici: »P, a te lahko nekaj vprašam?«
Vzgojiteljica: »Lahko me nekaj vprašaš.«
L: »A veš, k mi oči dovoli, ko bom vsak dan priden, bom lahko na njegovemu računalniku špilov strela makvin?« (Strela McQueen iz risanke Avtomobilčki)
Vzgojiteljica: »Vau, super, ti znaš že igrice igrati na računalniku!«
L ponosno: »Mhm.«
- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica vprašala otroke: »Kateri mesec je zdaj?«
Otroci: »November!«
Vzgojiteljica: »Bravo! November.«
- ❖ V jutranjem krogu je vzgojiteljica pohvalila dečka, ki je pravilno povedal izštevanko in izštel enega otroka: »Bravo!«

- ❖ Vzgojiteljica je vprašala otroke: »Kaj pa je prinesla N (pomočnica vzgojiteljice)?«
Ž: »Rože.«
Vzgojiteljica: »Za koga pa so te rože?«
Ž: »Za paličnjake.«
Vzgojiteljica: »Bravo! Za paličnjake.«

- ❖ Trije dečki iz skupine so mlajšim otrokom iz sosednje skupine pokazali stvari, ki jih je "skril škrat". Ko so jih našli, jih je vzgojiteljica pred vsemi otroki pohvalila: »Dobro, da so šli G, A in L, da so zbrali ves pogum pa ga dali v žepe pa šli tja pokazat.«
Dečki so bili zelo ponosni.

- ❖ Vzgojiteljica je v jutranjem krogu pohvalila vsakega otroka, ki je povedal pravilno rešitev za uganko: »Bravo!«, »Tako, ja!«

- ❖ Vzgojiteljica je pri spoznavanju igre slušni spomin pohvalila vsakega otroka, ki je pravilno uganil, kaj je v škatlici: »Bravo!«

- ❖ Pri samostojni igri s slušni spominom je vzgojiteljica pohvalila otroke: »Odlično vam gre!«

- ❖ Vzgojiteljica je rekla dečku, ki je nagajal drugemu dečku: »L, a prosim pustiš M pri miru? A se spomniš zunaj, kako si bil žalosten, ko te je G porinil? Zdaj pa ti isto delaš. M to ni všeč. Vprašaj ga, če mu je to všeč.«
L je odšel stran.

3.5 Koliko pohval in graj izrekajo opazovane vzgojiteljice posamezne starostne skupine otrok, kako jih izrekajo ter kako se nanje odzivajo otroci?

3.5.1 Koliko pohval in graj izrekajo opazovane vzgojiteljice posameznih starostnih skupin otrok?

o) STAROSTNA SKUPINA: 1–2 leti

Tabela 2: Prikaz podatkov za vzgojiteljico A in B

	Vzgojiteljica A	Vzgojiteljica B
Stopnja izobrazbe	5.	6.
Leta delovne dobe	30	27
Število pohval	6	17
Število graj	15	13
Število pohval, namenjenih deklicam	0	9
Število pohval, namenjenih dečkom	0	4
Število pohval, namenjenih vsem	6	5
Število graj, namenjenih deklicam	7	4
Števil graj, namenjenih dečkom	6	8
Število graj, namenjenih vsem	2	0
Število odzivov otrok na pohvalo	2	4
Število odzivov otrok na grajo	2	7

Vzgojiteljica A ima 5. stopnjo izobrazbe in 30 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 1. do 2. leta. Pri opazovanju sem opazila 6 pohval in 15 graj; to je za več kot polovico več kot pohval. Od 15 graj je 1 izrekla pomočnica vzgojiteljice. Torej je vzgojiteljica izrekla 6 pohval in 14 graj. Iz tega lahko sklepamo, da je vzgojiteljica med svojim dolgoletnim delom v vrtcu pridobila izkušnje, zaradi katerih so se nato spremenile tudi njene reakcije.

Vzgojiteljica ni nikoli pohvalila posameznega otroka, ampak je vedno pohvalila vse otroke skupaj (6 primerov). Pohvalila jih je največkrat med vodeno dejavnostjo.

Pri grajah pa so rezultati ravno obratni, več graj je bilo namenjenih posameznim otrokom. Zabeležila sem majhno razliko med številom graj namenjenih dečkom in deklicam. Vsem otrokom skupaj ali samo skupini otrok pa je izrekla grajo dvakrat.

Zelo zanimivi so rezultati pri odzivih na pohvale in graje. Glede na to, da večina otrok v tej skupini še ni govorila, je zanimivo, da sta se na pohvalo odzvala 2, oba nebesedno (s ploskanjem). Prav tako nebesedno (z dejanjem), sta se 2 otroka odzvala na grajo.

Vzgojiteljica B ima 6. stopnjo izobrazbe in 27 let delovne dobe. Prav tako ima skupino otrok od 1. do 2. leta. Pri opazovanju sem opazila 17 pohval in 13 graj. Od tega je pomočnica vzgojiteljice izrekla 6 pohval in 4 graj. Torej je vzgojiteljica izrekla 11 pohval in 9 graj. Če te podatke primerjamo z vzgojiteljico A, ki ima prav tako otroke od 1. do 2. leta, ugotovimo, da vzgojiteljica B uporablja skoraj enkrat več pohval in malo manj graj, kljub temu da ima manj let delovne dobe. Iz tega lahko sklepamo, da na njene reakcije lahko vpliva višja stopnja izobrazbe.

Več pohval je bilo namenjenih deklicam (9) kot dečkom (4). 5 pohval pa je bilo namenjenih vsem otrokom skupaj ali skupini otrok. Pohvalila jih je največkrat med vodeno dejavnostjo.

Pri grajah pa so rezultati obratni, več graj je izrekla dečkom (8) kot deklicam (4). Vsem otrokom skupaj ali samo skupini otrok graje ni izrekla. Če rezultate primerjamo z vzgojiteljico A, ugotovimo, da vzgojiteljica B uporablja več graj pri dečkih, manj graj pri deklicah in manj graja vse otroke skupaj.

Glede na to, da tudi v tej skupini večina otrok še ni govorila, je zanimivo, da so se je na pohvalo odzvali 4 otroci, vsi nebesedno (z dejanjem). Na grajo pa se je odzvalo 7 otrok, prav tako vsi nebesedno (prenehanje določenega dejanja, dejanje, jok).

p) STAROSTNA SKUPINA: 2–3 leta

Tabela 3: Prikaz podatkov za vzgojiteljico C in Č

	Vzgojiteljica C	Vzgojiteljica Č
Stopnja izobrazbe	5.	5.
Leta delovne dobe	28	20
Število pohval	8	11
Število graj	10	22
Število pohval, namenjenih deklicam	1	2
Število pohval, namenjenih dečkom	4	2
Število pohval, namenjenih vsem	3	7
Število graj, namenjenih deklicam	8	3
Števil graj, namenjenih dečkom	1	18
Število graj, namenjenih vsem	1	1
Število odzivov otrok na pohvalo	2	0
Število odzivov otrok na grajo	4	7

Vzgojiteljica C ima 5. stopnjo izobrazbe in 28 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 2. do 3. leta. Pri opazovanju sem opazila 8 pohval in 10 graj. Od tega je pomočnica vzgojiteljice izrekla 1 pohvalo in 6 graj. Torej je vzgojiteljica izrekla 7 pohval in 4 graje. Pomembno je tudi to, da je pridobivanje podatkov v tej skupini potekalo med poletnimi počitnicami, ko se skupine združujejo in se zamenjajo tudi strokovne delavke. Tako je bila v tem oddelku tudi pomočnica vzgojiteljice iz druge igralnice, z njo pa tudi otroci njene skupine. Med počitnicami v skupini sicer potekajo vodene dejavnosti, vendar so te bolj sproščene, igrive. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepamo, da je na reakcije vzgojiteljice lahko vplivala nižja stopnja izobrazbe, še vseeno pa število primerov pohval in graj ni tako veliko, glede na to, da to število predstavlja 8 ur v oddelku. Na njene odzive na otrokovo, ustrezno oz. neustrezno, vedenje bi lahko vplivali tudi drugi otroci in druga strokovna delavka oziroma pomočnica vzgojiteljice v oddelku.

Več pohval je bilo namenjenih dečkom (4) kot deklicam (1). 3 pohvale pa je vzgojiteljica namenila vsem otrokom skupaj ali skupini otrok. Pohvalila jih je največkrat med vodeno

dejavnostjo. Pri grajah pa so rezultati obrnjeni, več graj je bilo namenjenih deklicam (7) kot dečkom (1). Vsem otrokom skupaj ali samo skupinici otrok pa je bila graja izrečena enkrat.

V tej skupini se je na pohvalo odzval 1 otrok, tako da je vzgojiteljici, na njen poziv, dal "petko". Na grajo pa so se odzvali 3 otroci (z upravičevanjem svojega dejanja, odmaknitvijo pogleda, dejanjem, jokom).

Vzgojiteljica Č ima 5. stopnjo izobrazbe in 20 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 2. do 3. leta. Pri opazovanju sem opazila 11 pohval in 22 graj. V tej skupini pomočnica ni izrekla niti graje niti pohvale. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepamo, da na vzgojiteljčine reakcije lahko vpliva nižja stopnja izobrazbe. Če primerjamo število pohval in graj s tistimi, ki jih je izrekla vzgojiteljica C, ugotovimo, da vzgojiteljica Č uporablja več pohval in graj. Pri grajah je število primerov večje kar za 18.

Vzgojiteljica je namenila enako število pohval dečkom (2) kot deklicam (2). 7 pohval pa je namenila vsem otrokom skupaj ali skupini otrok. Pohvalila jih je največkrat med vodeno dejavnostjo.

Tudi graj je največ namenila dečkom (18). Število graj, namenjenih deklicam (3) in vsem otrokom skupaj (1), pa je nizko.

Če rezultate primerjamo z rezultati pri vzgojiteljici C, ugotovimo, da obe vzgojiteljici večkrat pohvalita dečke. Pri grajah pa smo ugotovili, da vzgojiteljica C večkrat graja dečke, vzgojiteljica Č pa večkrat graja deklice.

V tej skupini se na pohvalo ni odzval niti en otrok (v obeh dnevih), na grajo pa se jih je odzvalo kar 7 (dejanje, kričanje, jok). Če število odzivov primerjamo s številom pri vzgojiteljici C, ugotovimo, da se otroci pri vzgojiteljici Č dosti bolj odzivajo na graje, na pohvale pa so se bolj odzivali pri vzgojiteljici C.

q) STAROSTNA SKUPINA: 3–4 leta

Tabela 4: Prikaz podatkov za vzgojiteljico D in E

	Vzgojiteljica D	Vzgojiteljica E
Stopnja izobrazbe	7.	7.
Leta delovne dobe	1	26
Število pohval	5	9
Število graj	17	3
Število pohval, namenjenih deklicam	2	1
Število pohval, namenjenih dečkom	3	5
Število pohval, namenjenih vsem	0	3
Število graj, namenjenih deklicam	3	2
Števil graj, namenjenih dečkom	12	1
Število graj, namenjenih vsem	2	0
Število odzivov otrok na pohvalo	0	0
Število odzivov otrok na grajo	0	1

Vzgojiteljica D ima 7. stopnjo izobrazbe in 1 leto delovne dobe. Ima skupino otrok od 3. do 4. leta. Pri opazovanju sem opazila 5 pohval in 17 graj. Od tega je pomočnica vzgojiteljice izrekla 1 pohvalo in 6 graj. Torej je vzgojiteljica izrekla 4 pohvale in 11 graj. Na njene reakcije bi lahko vplivala leta delovne dobe. Dodaten vpliv pa bi lahko bila tudi druga strokovna delavka, ker je bilo tudi to opazovanje izvedeno v času poletnih počitnic, ko se oddelki v vrtcu združujejo. Glede na to, da je bilo teh 11 graj izrečenih v dveh dneh, menim, da je število pohval in graj precej zelo nizko.

Vzgojiteljica je več pohval namenila dečkom (3) kot deklicam (2). Vsem otrokom skupaj ali skupini otrok ni namenila nobene pohvale.

Tudi graje so bile v tej skupini večkrat namenjene dečkom (12) kot deklicam (3). Vse otroke skupaj ali samo skupini otrok pa je izrekla grajo dvakrat.

Glede na to, da so otroci starejši, samostojnejši in imajo že razvit govor, sem pričakovala več odzivov na pohvale in graje kot pri mlajših. Vendar rezultati ne odstopajo od tistih iz mlajših skupin. Na pohvalo in na grajo se ni odzval noben od otrok.

Vzgojiteljica E ima 7. stopnjo izobrazbe in 26 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 3. do 4. leta. Pri opazovanju sem opazila 9 pohval in 3 graje, vse pa je izrekla vzgojiteljica. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepamo, da na njene reakcije lahko vpliva nižja stopnja izobrazbe. Če primerjamo število pohval in graj z vzgojiteljico D, ugotovimo, da vzgojiteljica E uporablja več pohval in manj graj. Pohval je več za 4, graj je manj za 14. To bi lahko bilo odvisno od let delavnih izkušenj obeh vzgojiteljic, saj imata vzgojiteljici enako stopnjo izobrazbe, razlika v letih delovne dobe pa je kar 25 let.

Vzgojiteljica je več pohval namenila dečkom (5) kot deklicam (1). 3 pohvale pa je namenila vsem otrokom skupaj ali skupini otrok. Pohvalila jih je največkrat med vodeno dejavnostjo.

Graj je več izrekla deklicam (2), manj pa dečkom (1). Nikoli pa ni grajala vseh otrok skupaj ali skupine otrok.

Tudi v tej skupini je bilo odzivov zelo malo. Na pohvalo se ni odzval noben otrok, na grajo pa se je odzval eden (z dejanjem).

r) STAROSTNA SKUPINA: 4–5 leta

Tabela 5: Prikaz podatkov za vzgojiteljico F in G

	Vzgojiteljica F	Vzgojiteljica G
Stopnja izobrazbe	7.	7.
Leta delovne dobe	5	17
Število pohval	7	27
Število graj	5	13
Število pohval, namenjenih deklicam	1	3
Število pohval, namenjenih dečkom	2	12
Število pohval, namenjenih vsem	4	12
Število graj, namenjenih deklicam	1	4
Števil graj, namenjenih dečkom	4	7
Število graj, namenjenih vsem	0	2
Število odzivov otrok na pohvalo	0	7
Število odzivov otrok na grajo	3	12

Vzgojiteljica F ima 7. stopnjo izobrazbe in 5 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 4. do 5. leta. Pri opazovanju sem opazila 7 pohval in 5 graj, vse je izrekla vzgojiteljica. Glede na to, da je pridobivanje podatkov potekalo 8 ur, je to zelo malo. Na njene reakcije, ki so zgledne, bi lahko vplivala izobrazba.

Vzgojiteljica je več pohval namenila dečkom (2) kot deklicam (1). Vsem otrokom skupaj ali skupini otrok je namenila 4 pohvale.

Tudi graje so bile v tej skupini večkrat namenjene dečkom (4) kot deklicam (1). Nikoli pa ni izrekla graje vsem otrokom skupaj ali samo skupinici otrok. Iz tega lahko razberemo, da je večjo pozornost namenila dečkom, ki jih je bilo v tej skupini več kot deklic.

Med primeri ni bilo nobenega odziva otrok na pohvalo. Zabeležila pa sem kar 3 primere odziva na grajo. Vzgojiteljici so otroci povedali, zakaj so kaj naredili, kdo je bil kriv, kdo je začel. Vzgojiteljica pa jim je povedala, kdo je ravnal prav, kdo ne in kako bi morali ravnati. Otroci v tej skupini imajo dogovor, da če nekoga užalijo, mu nagajajo, se mu lahko opravičijo

z enim izmed treh načinov: narišejo risbico, naredijo nekaj lepega zanj, se mu ustno opravičijo in ga stisnejo.

Vzgojiteljica G ima 7. stopnjo izobrazbe in 17 let delovne dobe. Ima skupino otrok od 4. do 5. leta. Pri opazovanju sem zabeležila 27 pohval in 13 graj, vse pa je izrekla vzgojiteljica. Iz pridobljenih podatkov lahko sklepamo, da na njene reakcije vplivata visoka stopnja izobrazbe in leta delovnih izkušenj. Če primerjamo število pohval in graj z vzgojiteljico F, ugotovimo, da vzgojiteljica G uporablja več pohval in graj. Pohval je več za 20, graj za 8. To bi lahko bilo odvisno od let delovnih izkušenj obeh vzgojiteljic, saj imata vzgojiteljici enako stopnjo izobrazbe, pri letih delovne dobe pa je razlika 12 let.

Vzgojiteljica je več pohval namenila dečkom (12) kot deklicam (3). 12 pohval pa je namenila vsem otrokom skupaj ali skupini otrok. Pohvalila jih je med vodeno dejavnostjo in obroki.

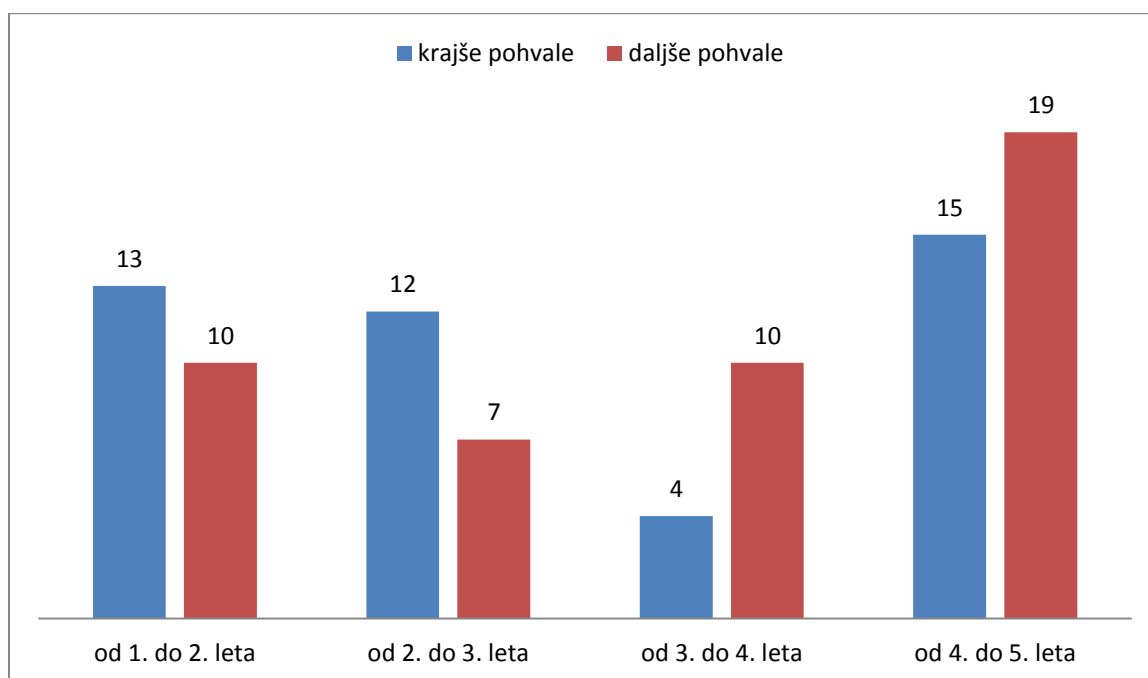
Tudi graj je več izrekla dečkom (7) kot deklicam (4). Vse otroke skupaj ali skupino otrok pa je grajala dvakrat. To, da veliko več pohval in graj nameni dečkom, lahko pripišemo temu, da je v skupini več dečkov kot deklic.

V tej skupini pa je bilo odzivov na pohvale in graje veliko. Na pohvalo se je odzvalo 7 otrok (s še lepšim vedenjem, s ploskanjem), na graje pa 12 (z dejanjem, nasmehom in prenehanjem dejanja, prikimanjem, odmaknitvijo pogleda, nasmehom).

3.5.2 Kako opazovane vzgojiteljice posamezne starostne skupine otrok izrekajo pohvale in graje?

Odzive opazovanih vzgojiteljic sem razdelila glede na število besed v povedi. Kot kratke odzive sem štela npr. *Super! Bravo! Krasno! Tako ja! Ne!*, kot daljše odzive pa povedi.

Graf 1: Prikaz števila krajših in daljših pohval glede na starostno skupino otrok



Iz Grafa 1 lahko razberemo, da največ krajših pohval izrekajo vzgojiteljice v zadnji opazovani starostni skupini, te izrekajo tudi največ daljših pohval. Število je razmeroma visoko tudi v prvih štirih starostnih skupinah. Menim, da so rezultati takšni zato, ker v začetnih starostnih skupinah otroci še ne govorijo oz. imajo slabše razvit govor. V teh skupinah ne more priti do pogovora med vzgojiteljico in otrokom, prav tako pa otrok po mojem mnenju najbolj razume kratke pohvale.

Najmanj kratkih pohval je bilo zabeleženih v skupini od 3. do 4. leta, najmanj dolgih pohval pa v skupini od 2. do 3. leta. Število daljših pohval se od 2. leta naprej povečuje, povezujem z razvojem otrok na govornem in socialnem področju, ker starejši otrok hitreje in lažje vzpostavi dialog z vzgojiteljico, se z njo dogovarja, razpravlja in rešuje probleme.

Zelo zanimivo je, da je število kratkih pohval z vsako starostno skupino manjše, pri zadnji skupini pa ponovno naraste. Ta podatek povezujem s samo vzgojiteljico G, ki se zelo veliko pogovarja z otroki in jim na vsako vprašanje poda razumljiv in njim primeren odgovor. Tudi število pohval je pri njej najvišje.

Primeri kratke pohvale:

- ❖ Pomočnica vzgojiteljice je rekla deklici, ki je nesla svoje hlače v svojo škatlo: »No, kje imaš svojo škatlo?«

Deklica jo je poiskala in pokazala.

Pomočnica vzgojiteljice: »No, tako, zdaj pa notri daj v škatlo.«

Deklica je dala hlače v škatlo.

Pomočnica vzgojiteljice: »Tako! Super! Bravo!«

- ❖ Pred zajtrkom je rekla vzgojiteljica: »No, zdaj bomo šli pa lulat pa roke umiti.

Deklica: »Jaz sem že lulala.«

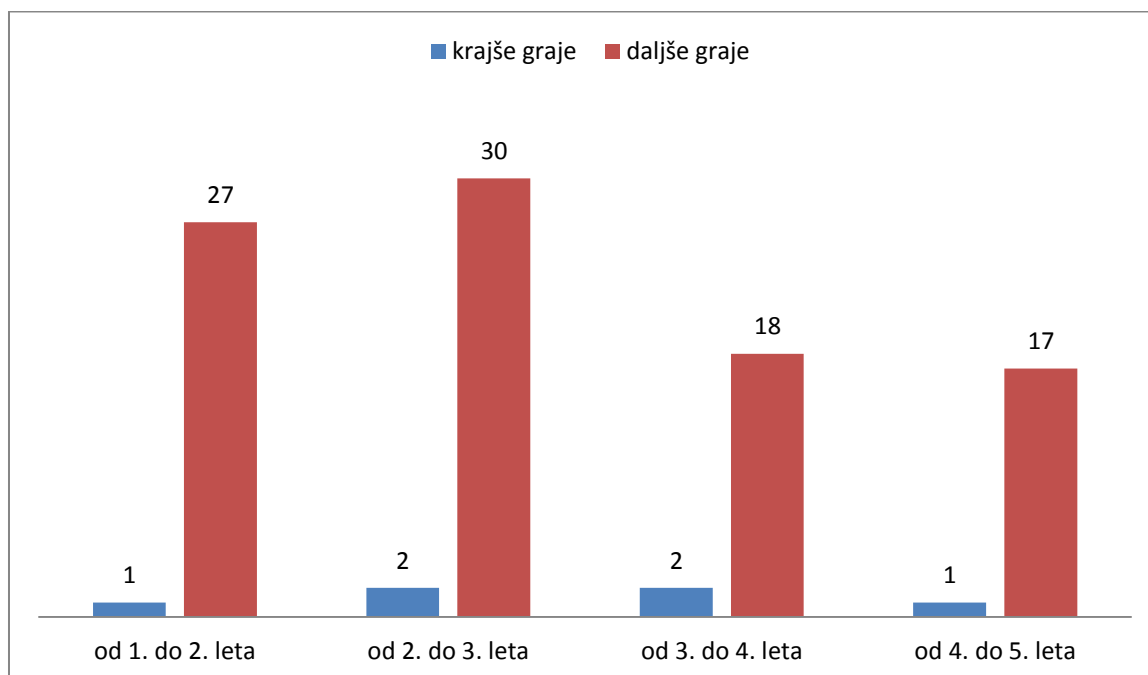
Vzgojiteljica: »Super, fino!«

Primeri dolge pohvale:

- ❖ V dopoldanskem druženju z drugimi otroki je pomočnica vzgojiteljice pohvalila deklico: »Zdajle je pa Z zelo lepo zaplesala in zapela, bravo!«

- ❖ Pri obuvanju čevljev je vzgojiteljica pohvalila dečka, ki se je sam obul: »Ooo, V se tudi zna obuti sam. Bravo!«

Graf 2: Prikaz količine krajših in daljših graj glede na starostno skupino otrok



Iz Grafa 2 je dobro vidna razlika med krajšimi in daljšimi grajami. V nobeni od opazovanih starostnih skupin se nista pojavili več kot dve krajši graji, število daljših graj pa je veliko. Na podlagi tega lahko sklepamo, da opazovane vzgojiteljice otrokom razložijo, zakaj so bili grajani in da jim njihovo dejanje ni bilo všeč. Zelo zanimivo je, da je število daljših pohval večje v mlajših skupinah, v katerih je otrok manj, in manjše v skupinah, kjer je otrok več.

Število v prvih dveh starostnih skupinah je podobno, enako je v drugih dveh skupinah. V slednjih bi pridobljene podatke, tako kot pri pohvalah, povezali z boljšim govornim in socialnim razvojem.

Primeri kratke graje:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla otroku, ki je plezal po omari: »Eeejj, dol, dol, dol!«
- ❖ Otroci so pri obroku zelo glasni. Vzgojiteljica: »Eejj, ppššššš!«

Primeri dolge graje:

- ❖ Otroci so bili pred zajtrkom zelo glasni in so ropotali s skodelicami.

Vzgojiteljica: »Ne! Zdaj je pa dovolj! Stop!«

Otroci so še vedno govorili.

Vzgojiteljica: »Stop sem rekla! Pogledjte vsi k meni! Vsi k meni pogledjte! Če lahko nehate ropotati s skodelicami?!«

Otroci so utihnili.

Vzgojiteljica: »Vsi k meni pogledjte. Danes sem pa že ta tretjič rekla, da nehajte to delati. Zdajle bomo pa nekaj časa čisto tiho, zato, da se malo poslušamo.«

Otroci so skoraj pet minut tiho ali pa si šepetajo, nato pa spet postanejo glasni.

Vzgojiteljica: »Stop! Rekla sem, da samo poslušamo.«

Otroci so utihnili.

- ❖ Pri zajtrku je otrok prišel do vozička s hrano in začel kašljati.

Vzgojiteljica: »Eeej, L, na to sem pa jezna! Prideš pa kašljaš tukaj v vso hrano in zdaj bodo vsi kašljali, bodo vsi bacilčke dobili.

Ves čas vam že ponavljam, da je treba roko dati pred usta, ves čas se že to spominjamo.«

3.5.3 Kako se na pohvale in graje opazovanih vzgojiteljic v različnih starostnih skupinah odzivajo otroci?

Tabela 6: Prikaz deleža pohval in graj, na katere so se odzvali otroci v različnih starostnih skupinah

Starostna skupina	Delež odzivov na pohvalo (v %)	Delež odzivov na grajo (v %)
od 1. do 2. leta	25,0	32,1
od 2. do 3. leta	10,5	34,4
od 3. do 4. leta	0,0	5,0
od 4. do 5. leta	20,6	83,3

Iz Tabele 6 lahko razberemo, da se v vseh opazovanih skupinah različnih starosti otrok v manj kot polovici primerov izrekanja pohvale pojavljajo odzivi nanjo. Zelo zanimiv je predvsem podatek v skupini od 3. do 4. leta – tam se ni odzval niti eden od pohvaljenih otrok.

V starostni skupini otrok od 1. do 2. leta je pohvali v 25 % sledil odziv, kar je največ v vseh starostnih skupinah. 24 pohvalam je torej v 6 primerih sledil odziv otrok.

V starostni skupini otrok od 2. do 3. leta je pohvali le v 10,5 % sledil odziv. 19 pohvalam je torej le v 2 primerih sledil odziv otrok.

V starostni skupini otrok od 4. do 5. leta je pohvali v 20,6 % sledil odziv. 34 pohvalam je torej v 7 primerih sledil odziv.

Primer odziva na pohvalo v skupini od 1. do 2. leta starosti:

- ❖ Pri igri vsi po žoge je vzgojiteljica pohvalila otroke, ki so prinesli žogo v škatlo: »Bravo, super!«

Otroci so si po tem kar sami zaploskali.

Primer odziva na pohvalo v skupini od 4. do 5. leta starosti:

- ❖ V jutranjem krogu je L rekel vzgojiteljici: »P, a te lahko nekaj vprašam?«

Vzgojiteljica: »Lahko me nekaj vprašaš.«

L: »A veš, k mi oči dovoli, ko bom vsak dan priden, bom lahko na njegovemu

računalniku špilov strela makvin?« (Strela McQueen iz risanke Avtomobilčki)

Vzgojiteljica: »Vau, super, ti znaš že igrice igrat na računalniku!«

L ponosno: »Mhm.«

Iz Tabele 6 lahko razberemo tudi, da je v primerjavi z deležem odzivov na pohvale grajam v vseh starostnih skupinah otrok v večjem deležu sledil odziv. V skupini otrok od 4. do 5. leta starosti je delež odzivov 83,3 %, to je v primerjavi z ostalimi zelo visoko. V vseh ostalih opazovanih starostnih skupinah pa se pojavlja manj kot polovico odzivov na grajo.

V starostni skupini otrok od 1. do 2. leta je graji v 32,1 % sledil odziv. 28 grajam je torej v 9 primerih sledil odziv otrok.

V starostni skupini otrok od 2. do 3. leta je graji v 34,4 % sledil odziv. 32 grajam je torej v 11 primerih sledil odziv otrok.

Kot pri pohvalah je tudi pri grajah zanimiv odziv v skupini otrok od 3. do 4. leta, tu je graji sledil odziv v 5 %. 20 grajam je torej v 1 primeru sledil odziv, to je najmanj v vseh starostnih skupinah.

V starostni skupini otrok od 4. do 5. leta je graji v 83,3 % sledil odziv. 18 pohvalam je torej v 15 primerih sledil odziv.

Primer odziva na grajo v skupini od 2. do 3. leta starosti:

- ❖ Vzgojiteljica je rekla deklici, ki je sama odšla ven z igrišča na drugo igrišče, na katerem je bila njena sestra, vendar tega ni povedala vzgojiteljici: »Ej, ti, "deklca" mala, ne moreš iti kar sama ven, če nič ne poveš!«

Vzgojiteljica: »L, kdo ti je dovolil iti na sosednje igrišče?«

L: »Mami.«

Vzgojiteljica: »Nič mami, tukaj se boš usedla in počakala.«

Deklica se je usedla in začela jokati.

Primer odziva na grajo v skupini od 3. do 4. leta starosti:

- ❖ Vzgojiteljica je pri zajtrku rekla: »Mmmmm, kdo je pa to naredil?«

Otroci: »L.«

Vzgojiteljica: »L, zakaj si pa po krožniku polival?«

L je vstal in šel po brisačko.

3.6 V kateri starostni skupini otrok opazovane vzgojiteljice v povprečju izrekajo največ pohval in v kateri največ graj?

Tabela 7: Prikaz podatkov vseh opazovanih vzgojiteljic

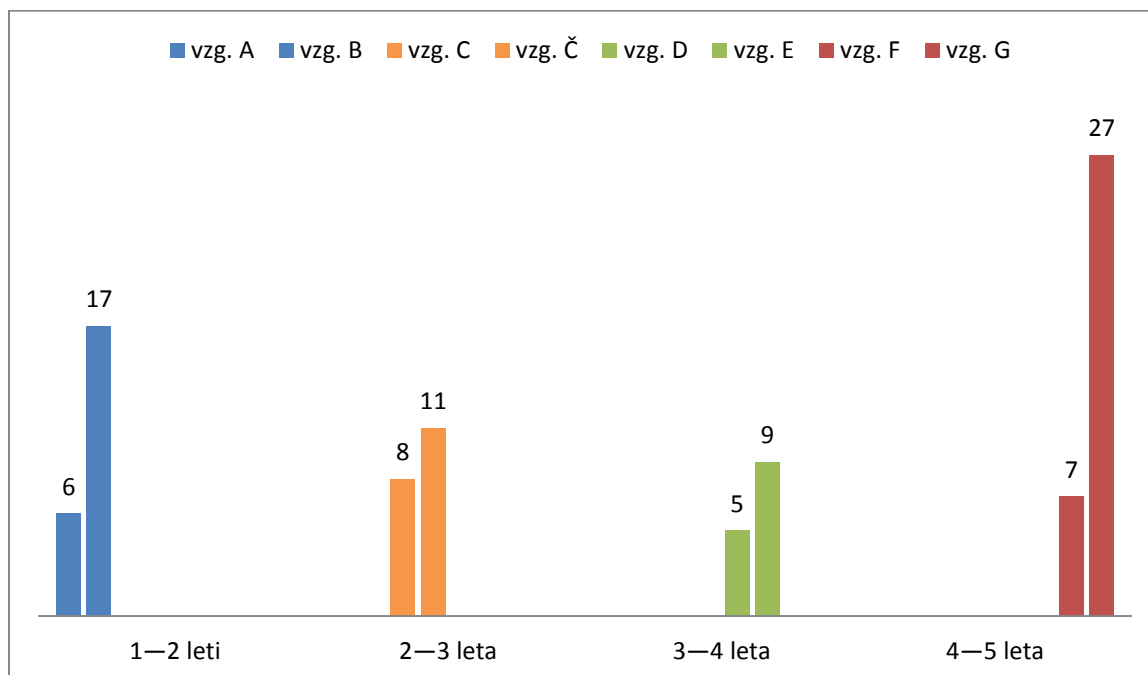
VZGOJITELJICA	STOPNJA IZOBRAZBE	LETA DELOVNE DOBE	ŠTEVILO POHVAL	ŠTEVILO GRAJ
A	5.	30	6	15
B	6.	27	17	13
C	5.	28	8	10
Č	5.	20	11	22
D	7.	1	5	17
E	7.	26	9	3
F	5.	5	7	5
G	7.	17	27	13

Tabela 8: Povprečno število izrečenih pohval glede na starostno skupino otrok

STAROSTNA SKUPINA OTROK	M	SD
1–2 leti	11,5	5,5
2–3 leta	9,5	1,5
3–4 leta	7	2
4–5 leta	17	10

Iz Tabele 8 je razvidno, da sta v povprečju največ pohval ($M = 11,5$, $SD = 5,5$) izrekli opazovani vzgojiteljici v skupinah otrok od 1. do 2. leta, najmanj pa v skupinah otrok od 3. do 4. leta starosti ($M = 7$, $SD = 2,0$).

Graf 3: Primerjava števila izrečenih pohval pri opazovanih vzgojiteljicah z različno starostno stopnjo otrok



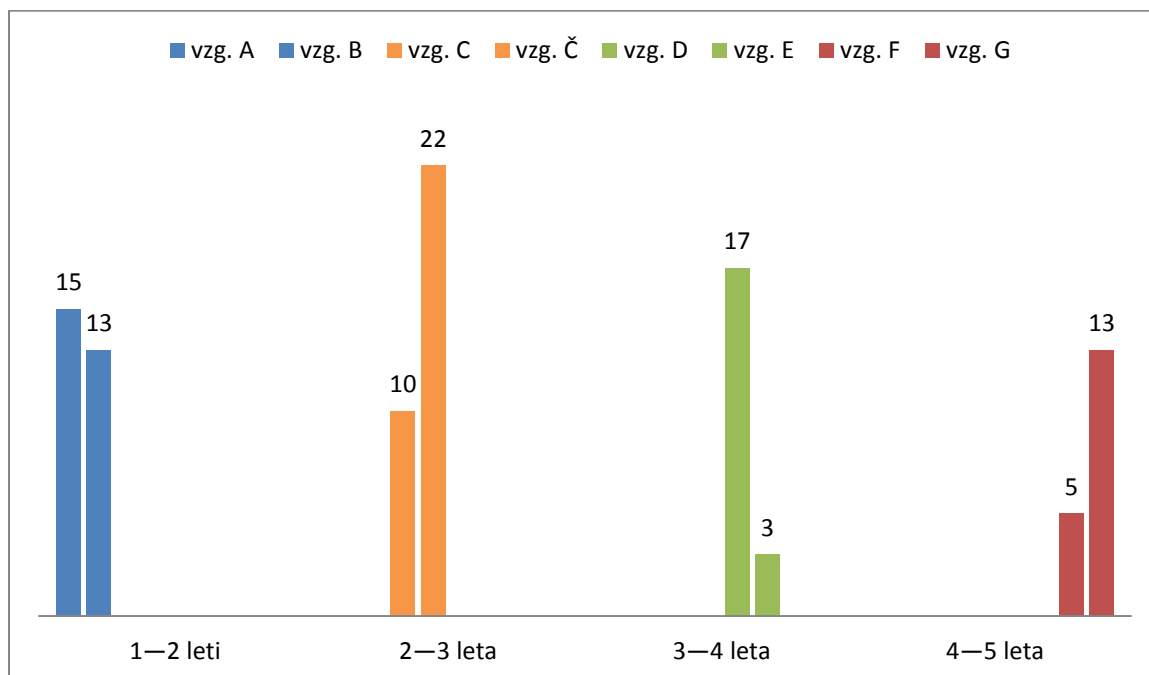
Iz Grafa 3 je razvidno, da največ pohval izrekajo opazovane vzgojiteljice v skupinah otrok od 4. do 5. leta (v povprečju 17), najmanj pa v skupinah od 3. do 4. leta starosti (v povprečju 7). Največje število pohval sem zabeležila G, v skupini otrok, starih od 4 do 5 let.

Tabela 9: Povprečno število izrečenih graj glede na starostno skupino otrok

STAROSTNA SKUPINA OTROK	M	SD
1–2 leti	14	1,0
2–3 leta	16	6,0
3–4 leta	10	7,0
4–5 leta	9	4,0

Iz Tabele 9 je razvidno, da sta v povprečju največ graj ($M = 16$, $SD = 6,0$) izrekli opazovani vzgojiteljici v skupinah otrok od 2. do 3. leta, najmanj ($M = 9$, $SD = 4,0$) pa v skupinah otrok od 4. do 5. leta starosti.

Graf 4: Primerjava števila izrečenih graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različno starostno stopnjo otrok



Iz Grafa 4 je razvidno, da sta največ graj skupaj izrekli opazovani vzgojiteljici v skupinah otrok od 2. do 3. leta, najmanj pa v skupinah otrok od 4. do 5. leta starosti.

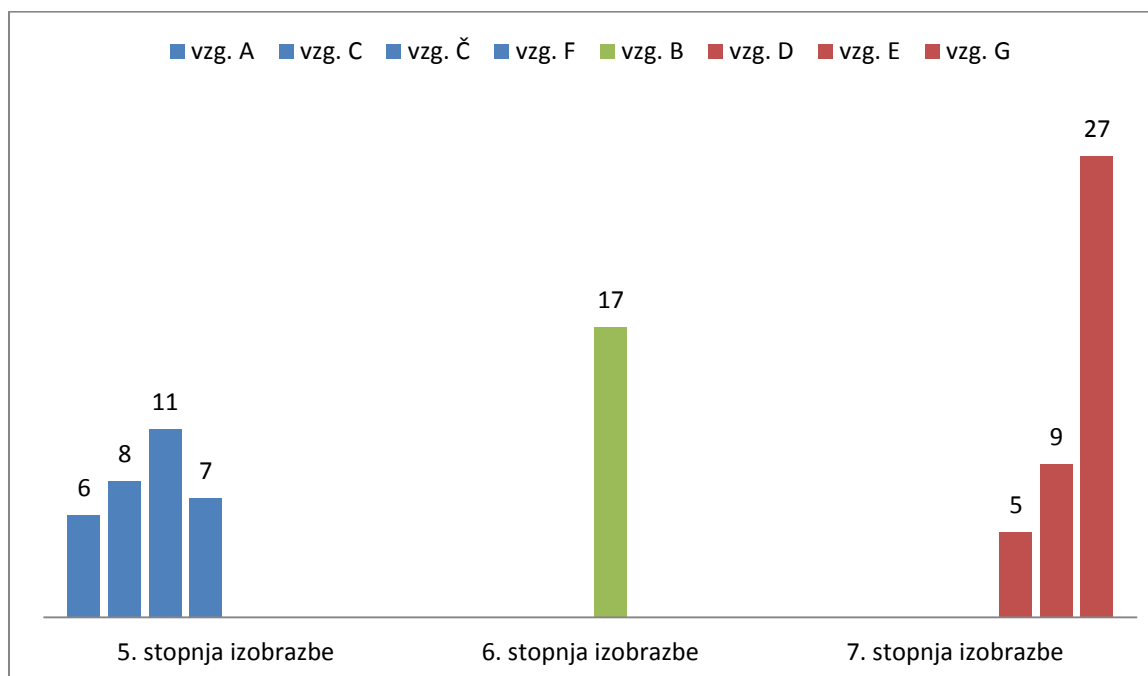
3.7 Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različno stopnjo izobrazbe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj

Tabela 10: Povprečno število izrečenih pohval glede na stopnjo izobrazbe opazovanih vzgojiteljic

STOPNJA IZOBRAZBE	M	SD
5.	8	1,9
6. ¹	17	-
7.	13,7	9,6

Iz Tabele 10 je razvidno, da je največ graj (M = 17) izrekla opazovana vzgojiteljica s 6. stopnjo izobrazbe, najmanj pa vzgojiteljice s 5. stopnjo izobrazbe (M = 8, SD = 1,9).

Graf 5: Primerjava števila izrečenih pohval pri opazovanih vzgojiteljicah z različno stopnjo izobrazbe



¹ Vzgojiteljica s to stopnjo izobrazbe je le ena.

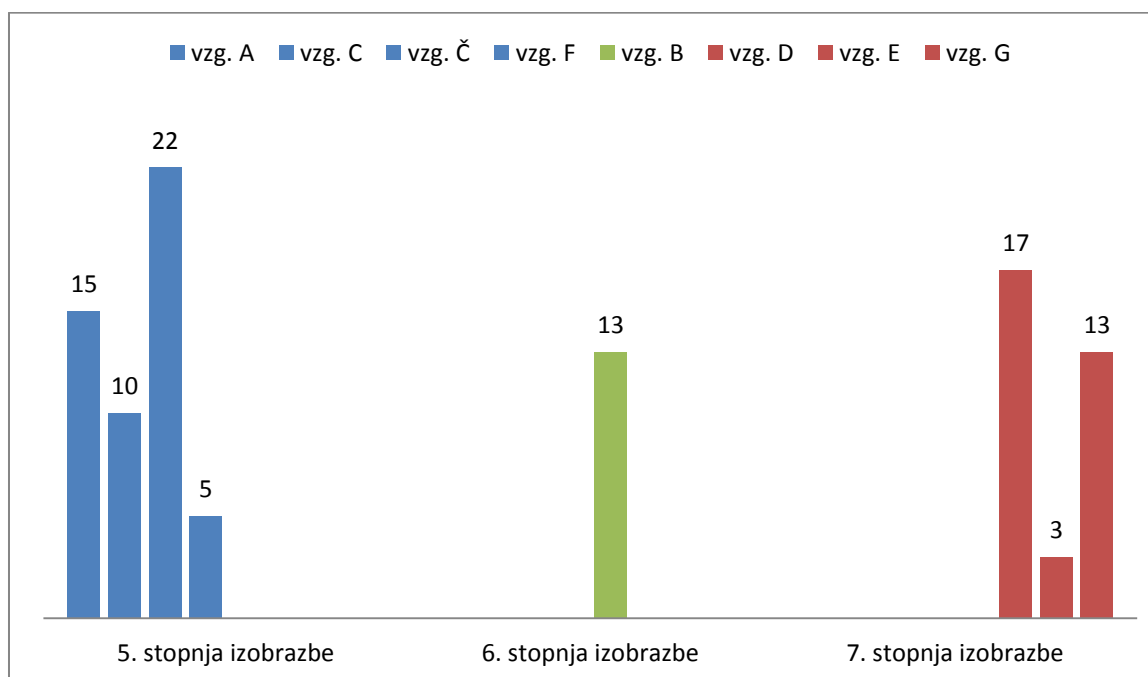
Iz Grafa 5 je razvidno, da vzgojiteljice s 5. stopnjo izobrazbe izrekajo manj pohval kot vzgojiteljica s 6. stopnjo izobrazbe. Malo pohval uporabljata tudi vzgojiteljice s 7. stopnjo izobrazbe (vzg. D in E), največ pa jih uporablja vzgojiteljica G, ki ima prav tako 7. stopnjo izobrazbe.

Tabela 11: Povprečno število izrečenih graj glede na stopnjo izobrazbe opazovanih vzgojiteljic

STOPNJA IZOBRAZBE	M	SD
5.	13	6,3
6. ²	13	-
7.	11	5,9

Iz Tabele 11 je razvidno, da so v povprečju največ graj (M = 13, SD = 6,3) izrekle opazovane vzgojiteljice s 5. stopnjo izobrazbe, najmanj (M = 11, SD = 5,9) pa opazovane vzgojiteljice s 7. stopnjo izobrazbe.

Graf 6: Primerjava števila izrečenih graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različno stopnjo izobrazbe



² Vzgojiteljica s to stopnjo izobrazbe je le ena.

Iz Grafa 6 je razvidno, da tri od štirih vzgojiteljic s 5. stopnjo izobrazbe uporabljajo več graj kot pohval. Razlike pri številu primerov pohval in graj so pri vzgojiteljicah C in F majhne, pri vzgojiteljicah A in Č pa večje. Ena vzgojiteljica (F) s to stopnjo izobrazbe uporablja več pohval kot graj, vendar so razlike v številu manjše.

Vzgojiteljica s 6. stopnjo izobrazbe uporablja več pohval kot graj, razlike v številu pa so majhne.

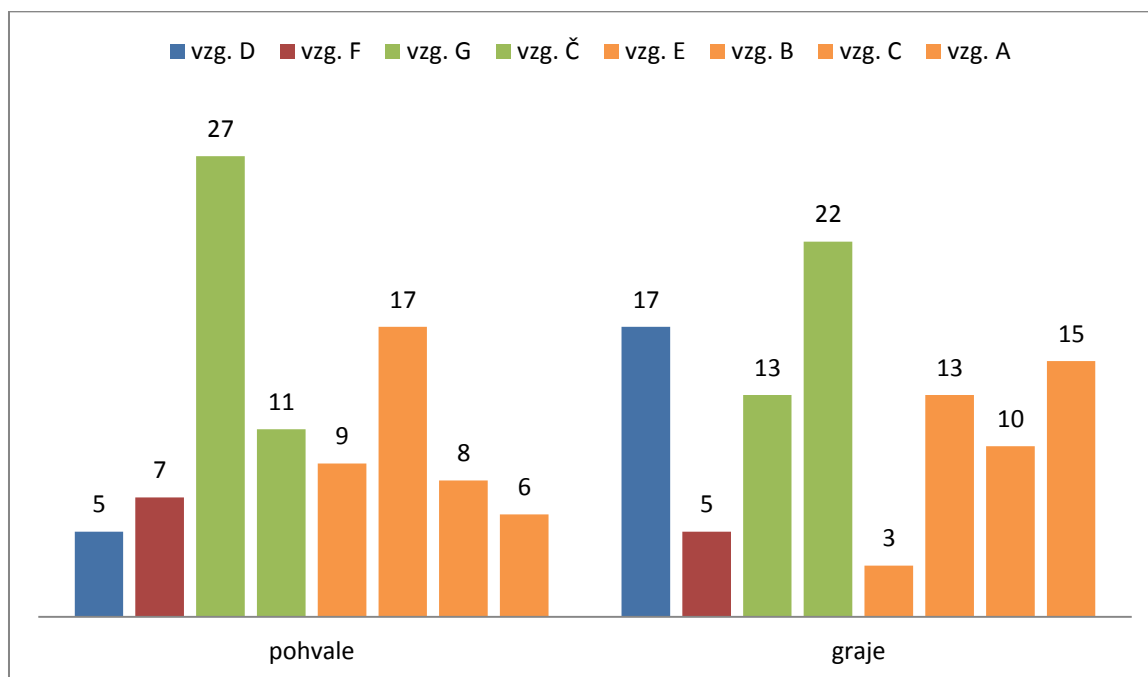
Razvidno je, da dve od treh vzgojiteljic s 7. stopnjo izobrazbe uporabljata več pohval kot graj, razlike v številu so velike. Ena od vzgojiteljic uporablja več graj kot pohval in tudi tam so razlike v številu velike. Povprečje pohval pri vzgojiteljicah s to stopnjo izobrazbe je 13,7.

S primerjavo sem ugotovila, da v povprečju največ pohval uporablja opazovana vzgojiteljica s 6. stopnjo izobrazbe, ki je bila edina s to stopnjo izobrazbe, najmanj pa opazovane vzgojiteljice s 5. stopnjo izobrazbe.

Pri grajah pa v povprečju enako število pohval uporabljajo vzgojiteljice s 5. in 6. stopnjo izobrazbe. Prav tako te vzgojiteljice uporabljajo v povprečju več pohval kot graj in več pohval kot vzgojiteljice s 7. stopnjo izobrazbe.

3.8 Ali med opazovanimi vzgojiteljicami z različnim številom let delovne dobe obstajajo razlike glede števila izrečenih pohval in graj?

Graf 7: Primerjava števila izrečenih pohval in graj pri opazovanih vzgojiteljicah z različnim številom let delovnih izkušenj



- vzgojiteljica z 0–5 let delovnih izkušenj
- vzgojiteljica s 5–10 let delovnih izkušenj
- vzgojiteljica z 10–21 let delovnih izkušenj
- vzgojiteljica z 21–30 let delovnih izkušenj

Iz Grafa 7 lahko razberemo:

- da vzgojiteljica D, ki ima od 0 do 5 let delavnih izkušenj, izreka za 12 več graj kot pohval;
- da vzgojiteljica F, ki ima od 5 do 10 let delavnih izkušenj, izreka 2 pohvali več kot graj;
- da je pri vzgojiteljicah Č in G, ki imata od 10 do 21 let delavnih izkušenj, razlika med deležem pohval in graj, če pogledamo skupni delež, zelo majhna. Več sta le dve pohvali. Če pa pogledamo posamezno vzgojiteljico, ugotovimo, da vzgojiteljica G

izreka 16 pohval več in 9 graj manj kot vzgojiteljica Č. Zelo zanimivo je to, da ima vzgojiteljica G tri leta manj delavnih izkušenj, kot vzgojiteljica Č;

- da vzgojiteljice A, B, C in E, ki imajo od 21 do 30 let delovnih izkušenj, skupno izrekajo le eno grajo več kot pohval. Od vseh vzgojiteljic v tej skupini največ (17) pohval uporablja vzgojiteljica B, ki ima 27 let delovnih izkušenj, najmanj (6) pa vzgojiteljica A, ki ima 30 let delovnih izkušenj. Vzgojiteljica A uporablja tudi največ (15) graj v tej skupini, najmanj graj (3) pa uporablja vzgojiteljica E, ki ima 26 let delovnih izkušenj.

Na osnovi pridobljenih in obdelanih podatkov ugotavljamo, da leta delovnih izkušenj ne vplivajo na izrekanje pohval in graj. Lahko bi sicer rekli, da število pohval narašča do 20 let delavnih izkušenj, po 20 pa število pohval začne padati, vendar so razlike majhne, z izjemo vzgojiteljic G in B. Pri grajah pa so rezultati zelo različni pri vsaki vzgojiteljici.

3.9 Ali so pohvale oz. graje s strani opazovanih vzgojiteljic pogosteje namenjene dečkom ali deklicam?

s) Pohvale, namenjene deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj

Tabela 12: Število pohval, namenjenih deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj v različnih starostnih skupinah

Število pohval, namenjenih ...	STAROSTNE SKUPINE OTROK								SKUPAJ
	od 1. do 2. leta		od 2. do 3. leta		od 3. do 4. leta		od 4. do 5. leta		
	vzg. A	vzg. B	vzg. C	vzg. Č	vzg. D	vzg. E	vzg. F	vzg. G	
... deklicam	0	9	1	2	2	1	1	3	19
... dečkom	0	4	4	3	3	5	2	12	33
... vsem	6	5	3	7	0	3	4	12	40
SKUPAJ	6	18	8	12	5	9	7	27	92

Iz Tabele 12 je razvidno:

- da je v opazovanih skupinah od 1. do 2. leta več pohval namenjenih deklicam, največ pohval pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati;
- da je v opazovanih skupinah od 2. do 3. leta več pohval namenjenih dečkom, največ pohval pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati;
- da je v opazovanih skupinah od 3. do 4. leta več pohval namenjenih dečkom, število pohval, ki so namenjene deklicam in vsem otrokom skupaj, pa je enako, pri obeh sem našla 3 primere;
- da je v opazovanih skupinah od 4. do 5. leta več pohval namenjenih dečkom, največ pohval pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati.

Na osnovi zbranih podatkov lahko ugotovimo, da le v 1. starostni skupini opazovane vzgojiteljice več pohval namenijo deklicam, medtem ko so v ostalih treh pogosteje pohvalile dečke.

Če primerjamo med seboj le število pohval ne glede na starost otrok v opazovanih skupinah, ugotovimo, da je več pohval namenjenih dečkom. Še vseeno pa so opazovane vzgojiteljice največkrat pohvalile več ali vse otroke hkrati.

t) Graje, namenjene deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj

Tabela 13: Število graj, namenjenih deklicam, dečkom in vsem otrokom skupaj v različnih starostnih skupinah

	STAROSTNE SKUPINE OTROK								SKUPAJ
	od 1. do 2. leta		od 2. do 3. leta		od 3. do 4. leta		od 4. do 5. leta		
Število pohval namenjenih ...	vzg. A	vzg. B	vzg. C	vzg. Č	vzg. D	vzg. E	vzg. F	vzg. G	
... deklicam	7	4	8	3	3	2	1	4	32
... dečkom	6	8	2	18	12	1	4	7	58
... vsem	2	0	1	1	2	0	0	2	8
SKUPAJ	15	12	11	22	27	3	5	13	98

Iz Tabele 13 je razvidno:

- da je v opazovanih skupinah od 1. do 2. leta več graj namenjenih dečkom, najmanj graj pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati;
- da je v opazovanih skupinah od 2. do 3. leta več graj namenjenih dečkom, najmanj graj pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati;

- da je v opazovanih skupinah od 3. do 4. leta več graj namenjenih dečkom, najmanj graj pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati;
- da je v opazovanih skupinah od 4. do 5. leta več graj namenjenih dečkom, najmanj graj pa vzgojiteljice namenjajo vsem otrokom hkrati.

Če primerjamo med seboj le število graj ne glede na starost otrok v opazovanih skupinah, ugotovimo, da je več pohval namenjenih dečkom. Še vseeno pa vzgojiteljice največkrat pohvalijo več ali vse otroke hkrati.

4. ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi, v kateri sem raziskovala, kako vzgojiteljice z različno stopnjo izobrazbe, z različno delovno dobo v različnih starostnih skupinah predšolskih otrok izrekajo pohvalo in grajo otrok, sem ugotovila, da na izrekanje pohval in graj lahko vpliva kar nekaj dejavnikov.

Največ graj izrekajo opazovane vzgojiteljice v skupinah otrok od 2. do 3. leta, najmanj pa v skupinah otrok od 3. do 4. in od 4. do 5. leta starosti. Opazila sem največje število pohval v skupinah otrok od 4. do 5. leta, najmanj pa v skupinah od 3. do 4. leta starosti.

Ugotovila sem, da stopnja izobrazbe lahko predstavlja enega od dejavnikov, ki vpliva na izrekanje pohval, saj največ pohval uporabljajo opazovane vzgojiteljice s 7. stopnjo izobrazbe, najmanj pa opazovane vzgojiteljice s 5. stopnjo izobrazbe. Pri grajah pa so rezultati ravno obratni. Opazovane vzgojiteljice s 6. stopnjo izobrazbe prav tako uporabljajo več pohval kot graj, vendar so razlike v številu majhne.

Iz vseh pridobljenih in obdelanih podatkov sem ugotovila, da leta delovnih izkušenj verjetno ne vplivajo na izrekanje pohval in graj.

Več pohval in graj so opazovane vzgojiteljice namenile dečkom. Še vseeno pa vzgojiteljice največkrat pohvalijo in grajajo več otrok ali vse otroke hkrati.

Odzivov na pohvale in graje je manj kot polovico v vseh opazovanih starostnih skupinah otrok, še vseeno pa je odzivov na graje več kot odzivov na pohvale.

Otroci so se na pohvale se največkrat odzvali nebesedno (z nasmehom, s prikimanjem), na grajo pa so se odzvali besedno (z utemeljevanjem svojega dejanja) in nebesedno (s pogledom, z nasmehom).

Glede načina, kako opazovane vzgojiteljice izrekajo pohvale, sem ugotovila, da največ kratkih pohval izrekajo opazovane vzgojiteljice v prvi in zadnji opazovani starostni skupini otrok, najmanj kratkih pohval (»Bravo!«, »Priden!«, »Super!«) pa je bilo zabeleženih v skupini od 3. do 4. leta.

Največ dolgih pohval (»Super! To mi je pa všeč, da bacili ne letijo vsepovsod. Bravo!«) izrekajo opazovanje vzgojiteljice v zadnji starostni skupini, najmanj pa v skupini otrok od 2. do 3. leta.

Pri grajah več daljših graj (»Ne hodi po igračah! A slišiš?! Ne hodi po igračah!«, »Kdo je tamle pri vodi, a? Eeeej, vidva! Kdo je dovolil? Lumpa lumpasta! Ti tudi! Poglej kako si mokra! Dvigni roke! To se ne dela, da veš!«) izrekajo opazovane vzgojiteljice v skupinah otrok od 1. do 2. in od 2. do 3. leta starosti. V nobeni od opazovanih starostnih skupin se nista pojavili več kot dve krajši graji (»Eejj, ppššššš!«, »Eeejj, dol, dol, dol!«).

Zanimiva je ugotovitev, da v vseh opazovanih starostnih skupinah vzgojiteljice uporabljajo veliko več daljših graj kot pohval.

Ugotovila sem, da bi bilo pri nadaljnjem raziskovanju dobro zapisati sestavo skupine, koliko je v oddelku dečkov in koliko deklic. Tako bi število pohval in graj postalo realnejše. Predvidevam, da v skupini, v kateri prevladujejo dečki, vzgojiteljica večkrat pohvali in graja njih. V svoji praksi sem namreč opravljala delo v skupini, v kateri so prevladovali dečki, bilo jih je kar dvakrat več. Tako so imeli tudi več konfliktov in jih je vzgojiteljica tudi večkrat grajala.

Menim, da bi lahko dobili zanimive rezultate, če bi izvedli raziskavo širše, po posameznih občinah, regijah za celotno Slovenijo. Tako bi lahko dobili reprezentativne podatke o tem, kako slovenske vzgojiteljice hvalijo in grajajo otroke.

5. LITERATURA

- Austin, J. L. (1990). Kako napravimo kaj z besedami. Ljubljana: Založba Škuc in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Bešter, M., Križaj Ortar, M., Končina, M., Bavdek, M., Poznanovič, M., Židan, S., Ambrož, D. (1999). Na pragu besedila. Ljubljana: Rokus.
- Bluestein, J. (1998). Kako otroku postaviti meje – in poskrbeti tudi zase! Ljubljana: Inštitut za razvijanje osebne kakovosti.
- Byron, T., in Baveystock, S. (2010). Mali vragci. Brežice: Primus.
- Cowley, S. (2007). Kako krotiti malčke. Ljubljana: Modrijan.
- Černe, A. (2002). Pohvala, graja, kazen – kdaj in kako.
http://www.vrtecanthersen.si/tl_files/DOKUMENTI/sola-za-starse/povzetki-srecaj/pohvala-graja-kazen.pdf (dostop 28. 11.2011).
- Faber, A., in Mazlish, E. (1996). Kako se pogovarjamo z otroki in kako jih poslušamo. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Gnezda, M. (2011). Zlata pravila vzgoje – 1. del.
http://www.vrtecanthersen.si/tl_files/DOKUMENTI/sola-za-starse/povzetki-srecaj/zlata%20pravila%20vzgoje%201.pdf (dostop 15. 12. 2011).
- Jurišič, B. (2003). Moteče vedenje. <http://www.vrtecanthersen.si/povzetki-srecaj> (dostop 28. 11. 2012).
- Krek, J., Hodnik Čadež, T., Vogrinc, J., Sicherl Kafol, B., Devjak, T., Štemberger, V. (2008). Učitelj v vlogi raziskovalca: akcijsko raziskovanje na področjih medpredmetnega povezovanja in vzgojne zasnove v javni šoli. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kunst Gnamuš, O. (1992). Sporazumevanje in spoznavanje jezika. Ljubljana: DZS.
- Majcen, N. (2011). Moteče vedenje.
http://www.vrtecanthersen.si/tl_files/DOKUMENTI/svetovalna-sluzba/Motece-vedenje.pdf (dostop 28. 11. 2011).
- Milivojević, Z., idr. (2007). Mala knjiga za velike starše: priročnik za vzgojo otrok. Novi sad: Psihopolis institut.
- Otrok potrebuje pohvalo (2010). <http://www.zdravje.si/otrok-potrebuje-pohvalo> (dostop 28. 12. 2012).
- Plesničar, M. (2011). Kompas za starše. Ljubljana: Amalietti & Amalietti.

- Pomembnost pohval in spodbud (2010). <http://www.nezasvojen.si/vzgoja/prvi-dve-leti/pomembnost-pohval-in-spodbud/> (dostop 28. 12. 2011).
- Ramovš, J. (2010). Pohvala. http://www.mavrica.net/pohvala_clanek_627.html (dostop 15. 12. 2012).
- Rutar Leban, T. (2011). Kdaj uporabimo pohvalo pri vzgoji? <http://babybook.si/otrok/vzgoja-otroka/pohvala-kritika-kazen/video-kdaj-uporabimo-pohvalo-pri-vzgoji-otrok.html> (dostop 25. 4. 2012).
- Steiner, T. (2011). Zlata pravila vzgoje – 2. del. http://www.vrtecandersen.si/tl_files/DOKUMENTI/sola-za-starse/povzetki-srecaj/zlata%20pravila%20vzgoje%202.pdf (dostop 15. 12. 2011).